

Sprawozdanie z działalności

**Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Więcborku
w 2014 r.**

Więcbork, marzec 2015

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	5
2.	Realizacja zadań z zakresu pomocy i integracji społecznej	6
2.1.	Świadczeniobiorcy i członkowie ich gospodarstw domowych	6
2.2.	Wybrane świadczenia pomocy społecznej	9
2.3.	Pracownicy socjalni – ich rola i zadania	13
3.	Działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną	15
3.1.	Klub Seniora	16
3.2.	Piknik Przyjaźni	17
3.3.	Projekt systemowy „interAKTYWNI” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	18
4.	Prace Społecznie Użyteczne	20
5.	Mieszkalnictwo wspierane - Mieszkania Chronione	21
6.	Ośrodki wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	21
6.1.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku	21
6.2.	Klub Samopomocy DOMEK w Więcborku	22
7.	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień w Gminie Więcbork na 2014 r.	23
7.1.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	24
8.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012-2016	25
8.1.	Zespół Interdyscyplinarny	27
8.2.	Punkt Interwencji Kryzysowej	28
9.	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2016	28
9.1.	System wsparcia rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	28
9.2.	Świetlica Środowiskowa UŚMIECH	30
10.	Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych	32
11.	Karta Dużej Rodziny	34
12.	Organizacja pracy i kadra	35
12.1.	Organizacja pracy	35
12.2.	Zasoby kadrowe	37
12.3.	Podwyższanie kwalifikacji kadry pomocy społecznej	38
12.4.	Budżet MGOPS	40
12.5.	Postępowania w ramach ustawy PZP	41
12.6.	Skargi i wnioski	42
12.7.	Kontrole	42
13.	Potrzeby i plany w zakresie świadczenia pomocy na rzecz mieszkańców gminy na rok 2015	43
13.1.	Potrzeby na rok 2015	43
13.2.	Plany na rok 2015	44
14.	Załączniki	46
14.1.	Wykonanie budżetu MGOPS w Więcborku w roku 2014	47
14.2.	Diagnoza problemu przemocy	51

Spis tabel

Tabela 1, Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ups, w okresie 2013-2014.....	6
Tabela 2, Powody przyznania pomocy w ramach ups w okresie 2012 - 2014	7
Tabela 3, Typy rodzin objętych pomocą, w ramach ups w 2013-2014 r.....	8
Tabela 4, Świadczenia udzielane w ramach ustawy o pomocy społecznej w 2014 r.	10
Tabela 5, Analiza średnich miesięcznych kosztów utrzymania w domach pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy gminy Więcbork	12
Tabela 6, Analiza kosztów partycypacji gminy w kosztach pobytu osób przebywających w dps w latach 2011 – 2014.....	13
Tabela 7, Aktywizacja społeczno-zawodowa uczestników projektu w latach 2008-2014, wg stanu na 16.03.2015 r.	19
Tabela 8, Miejsce wykonywania prac społecznie użytecznych i ich rodzaj.....	20
Tabela 9, Wydatki na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy w 2014 r.	32
Tabela 10, Wydatki na zasiłek dla opiekunów, odsetki ustawowe oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające zasiłek dla opiekunów w 2014 r....	33
Tabela 11, Wydatki na Rządowe Programy w sprawie świadczeń pielęgnacyjnych w 2014 r.	34
Tabela 12, Dynamika wzrostu wydatków MGOPS w latach 2013 – 2014	40
Tabela 13, Źródła finansowania zadań realizowanych przez MGOPS w 2014 roku	40

Spis wykresów

Wykres 1, Główne źródło dochodu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2014 r.	9
Wykres 2 Pracownicy MGOPS, z podziałem na poszczególne komórki organizacyjne, wg stanu na dzień 31.12.2014 roku.....	38
Wykres 3 Wykształcenie pracowników MGOPS, wg stanu na dzień 31.12.2014 roku.....	39
Rysunek 4, Wydatkowanie budżetu MGOPS w 2014 rok, z podziałem na źródła finansowania...	41

1. WPROWADZENIE

MGOPS w Więcborku jest instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na poziomie gminy. Jest głównym inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przedstawiony materiał pozwala podsumować szereg realizowanych przez Ośrodek przedsięwzięć, inicjatyw, projektów, a także pozwala na zaprezentowanie przyjętych/wdrożonych działań, rozwiązań (metod, narzędzi).

Odzwierciedla stale rozbudowywaną ofertę wsparcia, rosnący potencjał kadry Ośrodka i otwartość do angażowania się w różnorodne inicjatywy.

Obowiązek przedstawienia rocznego sprawozdania z działalności ośrodka oraz potrzeb w zakresie pomocy społecznej wynika z treści art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej natomiast z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika obowiązek złożenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeb związanych z realizacją zadań. Przygotowany dokument, ze względu na komplementarny zakres informacji wynikających ze spełnienia obydwu powołanych wyżej obowiązków sprawozdawczych, prezentuje te informacje łącznie.

Nadmienia się, że niniejszy dokument zawiera skrócone informacje na temat działalności dwóch podmiotów funkcjonujących w strukturach MGOPS, tj. Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku wraz z Klubem Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi „DOMEK” w Więcborku.

Oddając w Państwa ręce niniejsze sprawozdanie, zapewniamy iż pracownicy MGOPS w Więcborku przywiązują dużą uwagę do pracy ukierunkowanej na rozwój skutecznego i spójnego systemu pomocy i wsparcia na rzecz mieszkańców naszej gminy.

Poszerzanie współpracy z różnymi podmiotami/instytucjami uskuteczni pomoc ukierunkowaną na zapobieganie pojawiającym się zagrożeniom.

Zachęcamy do poniższej lektury, deklarując wszechstronną współpracę w przypadku pojawienia się pytań lub wątpliwości.

**Dyrekcja i Pracownicy
MGOPS w Więcborku**

2. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

2.1. ŚWIADCZENIOBIORCY I CZŁONKOWIE ICH GOSPODARSTW DOMOWYCH

MGOPS w Więcborku realizując zadania dookreślone w ustawie o pomocy społecznej (dalej: ups) wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Udzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby korzystających z pomocy są uwzględniane w miarę możliwości Ośrodka.

W myśl ups podstawowym warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów określonych w artykule 7 (...), a ponadto - dla świadczeń pieniężnych - warunkiem jest wysokość dochodu, od 1 października 2012 r. kwoty te wynoszą odpowiednio **456 zł i 542 zł**.

Liczba środowisk objętych świadczeniami pomocy społecznej na terenie gminy Więcbork w 2014 roku liczyła 547 rodzin skupiających 1 556 osób. W stosunku do roku 2013 nastąpił niewielki spadek zarówno liczby rodzin objętych pomocą (o 62 rodziny) jak i liczby osób w nich funkcjonujących (o 193), co stanowi ok. 12 % mieszkańców gminy (2013: ok.13%).

Województwo kujawsko-pomorskie należy do grupy 4 województw (pozostałe: **warmińsko-mazurskie, podkarpackie, oraz lubuskie**), w których najwięcej klientów korzysta z świadczeń pomocy społecznej, w stosunku do liczby ludności. Natomiast województwa z najmniejszym udziałem świadczeniobiorców w stosunku do liczby ludności to: **śląskie, dolnośląskie, mazowieckie i małopolskie**.

Tabela 1, Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ups, w okresie 2013-2014

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia		Liczba rodzin		Liczba osób w tych rodzinach		% mieszkańców gminy korzystających z pomocy	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną	-	-	669	620	1 868	1 721	13,88	12,79
Liczba osób/rodzin objętych pomocą - ogółem	992	831	609	547	1 749	1 556	12,90	11,58
w tym świadczenia pieniężne	515	508	478	472	1 415	1 397	-	-
w tym świadczenia niepieniężne	549	417	334	278	1 108	841	-	-
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych gminie	8	7	8	7	43	29	-	-
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych gminy	990	829	609	546	1 749	1 553	-	-

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań za 2013 i 2014 r.

Podstawą podjęcia przez pracownika socjalnego współpracy z klientem pomocy społecznej jest przeprowadzenie **rodzinnego wywiadu środowiskowego**, narzędzia generującego wiedzę nt przyczyn i przebiegu trudnych sytuacji osób lub rodzin.

Powody przyznawania świadczeń często występują łącznie, wobec tego nie sumują się, np. bezrobocie generuje ubóstwo, co przyczynia się do alkoholizmu czy przemocy w rodzinie.

Tabela 2, Powody przyznania pomocy w ramach ups w okresie 2012 - 2014

Powód trudnej sytuacji życiowej		2012		2013		2014		Wahania 14 r. w stos. do 13 r.
		Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	
Liczba rodzin - ogółem		625	100	669	100	620	100	- 49
Praca socjalna		619	99	669	100	620	100	- 49
Ubóstwo		343	54,88	372	55,60	343	55,53	- 29
GRUPY PROBLEMÓW		-	-	-	-	-	-	-
BRAK PRACY	Bezrobocie	334	53,44	360	53,81	317	51,13	- 43
ZDROWOTNE	Niepełnosprawność	297	47,52	308	46,04	291	46,94	- 17
	Długotr. lub ciężka choroba	369	59,04	399	59,64	362	58,39	- 37
RODZINNE	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	-
	Potrzeba ochrony macierzyństwa	38	6,08	50	7,47	54	8,71	+ 4
	w tym: <i>wielodzietności</i>	15	2,40	18	2,69	23	3,71	+ 5
	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowa. i prowa. gospod. domowego	135	21,60	134	20,03	126	20,32	- 8
	w tym: <i>Rodziny niepełne</i>	67	10,72	67	10,01	61	9,84	- 6
	<i>Rodziny wielodzietne</i>	25	4,00	35	5,23	48	7,74	+ 13
	Przemoc w rodzinie	45	7,20	45	6,73	23	3,71	- 22
SPOŁECZNE	Bezdomność	4	0,64	3	0,45	4	0,65	+1
	Alkoholizm	105	16,80	122	18,24	98	15,81	- 24
	Narkomania	1	0,16	0	0	0	0	-
	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	11	1,76	7	1,04	4	0,65	- 3
POZOSTAŁE	Zdarzenie losowe	6	0,96	1	0,15	1	0,16	-
	Sytuacja kryzysowa	4	0,64	2	0,30	4	0,65	+ 2

Zródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2012– 2014 r.

W roku 2014 dominującym czynnikiem przyznawania świadczeń pomocy społecznej, podobnie jak w latach poprzednich, jest **przyczyny zdrowotne**, tzn. **długotrwałą chorobę** zdiagnozowano u 58,39% rodzin oraz dużej mierze powiązana z długotrwałą chorobą **niepełnosprawność** (46,94%), oba problemy w zetknięciu z ubóstwem (55,53% ogółu rodzin/osób) zmuszają do podejmowania trudnych wyborów pomiędzy rozpoczęciem lub kontynuowaniem leczenia, a koniecznością zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

W większości gospodarstw o dochodach poniżej kryterium dochodowego, powodem a zarazem przyczyną ubóstwa jest **bezrobocie**, występujące aż w 51,13% przypadkach ogółu gospodarstw domowych wymagających pomocy. Wg danych PUP Sępólno Kr. stopa bezrobocia na I.2014 na terenie powiatu sępoleńskiego **wynosiła 25,60%**.

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, dotyka również znacznego odsetka badanej populacji (20,32%), problem zauważalny jest u prawie połowy rodzin z dziećmi (46,69%). Ważnym elementem pracy

na rzecz tej grupy jest możliwość obejmowania rodzin dodatkową usługą jaką było wsparcie „asystenta rodziny”.

Niepokojącym zjawiskiem jest znaczny odsetek rodzin (15,81%), gdzie przyczyną kryzysu jest problem **uzależnienia od alkoholu**, ponad połowa tych rodzin, to osoby samotne, z czego 90% to mężczyźni, w przypadku 9 rodzin alkohol stanowi główny problem samotnego rodzica. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek liczby rodzin z tym problemem o 20%.

Na uwagę szczególną zasługują środowiska uwikłane w **przemoc w rodzinie** (problem ten zdiagnozowano u 23 rodzin korzystających ze świadczeń ups). Pomoc w takiej sytuacji udzielana jest w trybie „interwencji kryzysowej”. Problem przemocy w rodzinie nagłaśniany publicznie, nie posiada przyzwolenia społecznego i przestaje być tematem tabu można odnotować za zjawisko pozytywne. Rodziny przekraczają barierę strachu i wstydu przed ujawnieniem przemocy domowej. Od czasu gdy zadanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostało powierzone samorządom, krąg osób zobligowanych do pomocy w tej sferze znacznie się poszerzył. Sprawcy przemocy mają dużo mniejszą możliwość pozostawania bezkarnymi, a ofiary dużo większą szansę na pomoc w przerwaniu aktów przemocy.

Tabela 3, Typy rodzin objętych pomocą, w ramach ups w 2013-2014 r.

Wyszczególnienie	2013		2014		Liczba osób, w tych rodzinach (w tym % ogółu)	
	Liczba rodzin				2014	
	Ogółem	% ogółu	Ogółem	% ogółu	Ogółem	% ogółu
RODZINY OGÓŁEM, w	669	100	620	100	1 739	100
tym:						
osoby samotne	229	34,23	211	34,03	211	12,13
rodziny z dziećmi, w tym:	287	42,90	266	42,90	1 149	66,07
rodziny niepełne	86	30,00	77	28,95	259	22,54
emeryci i renciści,	182	27,20	174	28,06	378	21,74
w tym: osoby samotne	84	46,15	80	45,97	80	21,16

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPIPS-03 za 2013-2014 r.

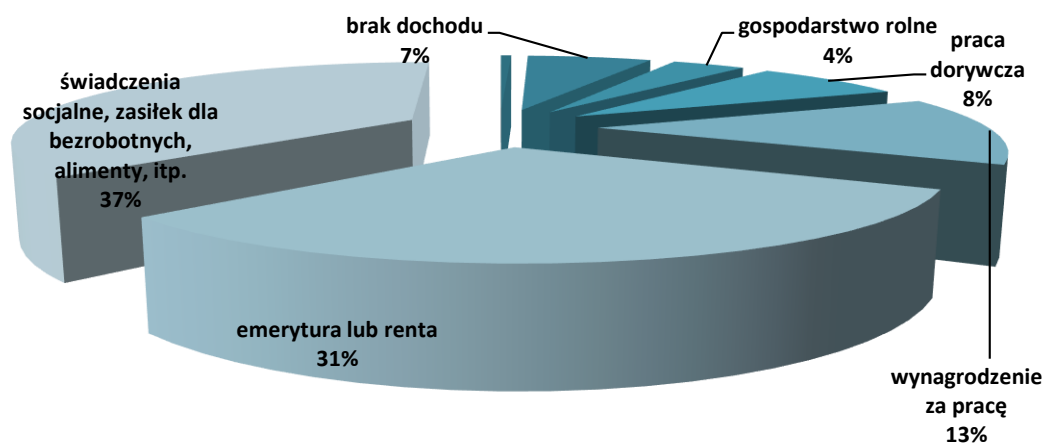
Jak wynika z powyższej tabeli wśród rodzin korzystających z różnorodnej pomocy społecznej (620 rodzin) – aż 34,03% osób prowadzi samodzielne gospodarstwa domowe. Gospodarstwa domowe jednoosobowe (34% ogółu rodzin) ze względu na swą specyfikę (38% to samotnie gospodarujące osoby starsze) korzystają z pomocy społecznej częściej niż wieloosobowe. Rodziny emerytów i rencistów stanowią aż 28,06% ogółu rodzin korzystających z pomocy, w tej grupie dużą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe (45,97% ogółu rodzin; 2013: 46,15%).

Wśród rodzin objętych pomocą społeczną niezmiennie od wielu lat dominują rodziny z dziećmi. W 2014 r. grupa ta stanowiła 42,9%. W ramach tej populacji najwięcej było rodzin z jednym lub dwojgiem dzieci. Rodziny niepełne stanowią aż 28,95% ogółu rodzin.

Grupą najbardziej narażoną na potrzebę korzystania z pomocy społecznej, na terenie gminy jest grupa **osób w wieku produkcyjnym** (tj. 57,1% ogółu korzystających), natomiast 34,2% ogółu osób jest w wieku przedprodukcyjnym, najmniejszą grupę osób stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, tj. 8,7%.

W grupie osób w wieku produkcyjnym, tylko 18% jest zatrudnionych na umowę o pracę, pozostałe osoby są osobami bezrobotnymi lub nieaktywni zawodowo. W grupie świadczeniobiorców w wieku produkcyjnym najwięcej jest osób bezrobotnych (45% ogółu osób w wieku produkcyjnym). Warto zwrócić uwagę, że większość z tych osób nie posiada prawa do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. To również oznacza, że wśród osób bezrobotnych najwięcej jest długotrwale bezrobotnych.

Wykres 1, Główne źródło dochodu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych w POMOST STD w 2014 r.

Biorąc pod uwagę wszystkie rodziny/osoby będące świadczeniobiorcami, dla których określone zostało główne źródło dochodu, najczęściej rodzin tj. **37% ogółu utrzymuje się ze świadczeń socjalnych** (np. świadczenia rodzinne, świadczenia opiekuńcze, fundusz alimentacyjny, stypendia za odbywanie stażu, zasiłki dla bezrobotnych, dodatki mieszkaniowe, alimenty), natomiast **7% rodzin nie posiada w ogóle własnego dochodu** (utrzymują się **tylko i wyłącznie** z pomocy finansowej tut. ośrodka).

Reasumując, aż 87% ogółu rodzin, w głównej mierze korzysta z różnego rodzaju świadczeń z szeroko pojętego zabezpieczenia socjalnego, natomiast tylko u 13% rodzin korzystających z pomocy głównym źródłem utrzymania jest **wynagrodzenie za pracę**.

Wachlarz problemów, z jakimi zmagają się klienci ośrodka jest bardzo duży i dotyka różnych sfer ich życia, dlatego konieczne jest wypracowywanie i wykorzystywanie narzędzi oraz metod pracy skierowanych do konkretnej grupy osób, a także indywidualnego klienta.

2.2. WYBRANE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane są na podstawie spełnienia dwóch kryteriów dookreślonych w ups. Pierwszym jest kryterium dochodowe (popularnie zwane progiem wejścia do systemu pomocy społecznej); drugim zaś jest wystąpienie w odniesieniu do osoby lub rodziny jednego z ryzyk socjalnych, wymienionych w ustawie o pomocy społecznej. Oba kryteria muszą być spełnione jednocześnie.

System pomocy społecznej przewiduje dwa rodzaje świadczeń: pieniężne i niepieniężne. Wśród pierwszych popularnie wymienia się trzy świadczenia zasiłkowe – zasiłek stały, zasiłek okresowy oraz celowy. Świadczenia niepieniężne są na ogół utożsamiane z usługami świadczonymi w ramach pomocy społecznej na rzecz osób dotkniętych ryzykiem socjalnym oraz świadczeniami o charakterze rzeczowym czy instytucjonalnym.

Nadal dominują zasiłki pieniężne, jednak relacje i tendencje w poszczególnych formach świadczeń są zróżnicowane.

Tabela 4. Świadczenia udzielane w ramach ustawy o pomocy społecznej w 2014 r.

Lp	Formy pomocy	2014			Kwota świadcz. w zł w 2013	Dynamika (kol.5:6) *100
		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadcz.	Kwota świadcz. w zł		
1	2	3	4	5	6	7
ŚWIADCZENIA FINANSOWE						
1	ZASIŁKI OKRESOWE	246	1 669	613 650	661 583	-7%
2	ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE ogółem, w tym:	468	x	340 350	331 250	+3%
2a	Zasiłek celowy	344	x	62 506	97 963	-36%
2b	Zasiłki celowe w ramach programu państwa w zakresie dożywiania	348	x	225 121	204 500	+10
2c	Specjalny zasiłek celowy	161	x	52 723	34 260	+54%
3	ZASIŁKI STAŁE	77	741	270 692	247 884	+9%
ŚWIADCZENIA NIEFINANSOWE						
1	USŁUGI OPIEKUŃCZE świadczone w miejscu zamieszkania	70	24 814	589 404	560 584	+5%
2	ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DPS	15	152	338 388	348 150	-3%
3	POSIŁEK ogółem, w tym:	346	51 843	244 626	310 036	-21%
3a	dla dzieci	252	31 468	147 363	192 840	-24%
3b	świadczenie rzeczowe w postaci posiłku	69	12 168	50 892	0	+100%
4	SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	399	**19 954	15 970	+25%
5	SKŁADKI ZDROWOTNE , opłacane za osoby otrzymujące zasiłek stały, niepodlegające ubezpieczeniu z innego tytułu	50	467	17 841	15 868	+12%
6	SPRAWIENIE POGRZEBU	1	1	2 789	0	+100%
7	SCHRONIENIE	2	32	750	650	+15%
8	POBYT W MIESZKANIU CHRONIONYM	2	x	9 650	22 062	-56%

Źródło: analiza własna na podstawie wykonania księgowego sprawozdań własnych za 2014 r. (dane z kolumny 3 i 4 podano na podstawie meldunku MPiPS-03 za 2014; dane z kolumny 5 i 7 wykazano na podstawie wykonania księgowego)

*kwota świadczeń pomniejszona o 7 800,- zł tytułem zwrotu wydatków przez rodzinę za pobyt 1 mieszkanki w dps.

**w podanej wartości ujęto również zakup materiałów edukacyjnych i dydaktycznych niezbędnych do realizacji usługi, w łącznej kwocie 1 999zł.

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, iż **ZASIŁEK OKRESOWY** nadal jest świadczeniem finansowym o największym rozmiarze pod względem wielkości środków finansowych przekazywanych na realizację i pozostaje ważnym instrumentem finansowego wsparcia rodzin zamieszkujących gminę (pomimo spadku o 7% wielkości środków finansowych przekazanych na ten cel w stosunku do 2013 r.). Korzystało z niego **246 osób** (podmiotów decyzji), żyjących w 236 rodzinach (43% ogółu rodzin). Świadczenie to w zdecydowanej większości przypadków było przyznawane z tytułu **bezrobocia** (97% ogółu rodzin), pozostałe 3% to niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Drugą co do rozmiaru pomocy w roku 2014 był **ZASIŁEK CELOWY**. Zasiłek celowy, przeznaczony był głównie na dofinansowanie do zakupu opału; bieżącej opłaty czynszu, energii, gazu, wody; zakupu środków czystości; dofinansowania do kosztu zakup leków czy kosztów leczenia. Omawianą pomoc otrzymało **344 osób** (podmiotów decyzji), na łączną kwotę **62 506 zł**. Na specjalne zasiłki celowe wydatkowano łącznie kwotę **52 723zł**, w stosunku do 161 osób.

W roku 2014 **ZASIŁEK CELOWY** przyznawano również na zakup żywności, w ramach wieloletniego **PROGRAMU POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA**. Wydatki na ten cel (225 121 zł) stanowią 66% całości kosztów zasiłków celowych. Program, oprócz wypłaty zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w celu jego przygotowania, przewidywał również realizację pomocy w formie **POSIŁKÓW**.

Łącznie Programem ogółem objętych zostało **1 217 osób**, z czego:

- **1 136** (341 rodzin) skorzystało ze świadczenia pieniężnego w postaci **zasiłku celowego** na zakup żywności, na łączną kwotę 225 121 zł;
- **272** (155 rodzin) skorzystały z **posiłku**, na łączną kwotę 193 734 zł.

Dożywianie, w ramach Programu jest zadaniem własnym gminy, jednak gminy otrzymują dotację celową z budżetu państwa stanowiącą jedynie wsparcie samorządów w jego realizacji (max do 60% kosztów realizacji zadania). Nadmienia się, iż wojewoda może wyrazić zgodę na obniżenie wkładu procentowego środków własnych gminy, przeznaczonych na przedmiotowy program, z tym, że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji programu.

Łączne koszty realizacji zadania wyniosły **418 855 zł**, z czego 108 200 zł stanowią środki z budżetu gminy (≈26%) natomiast 310 655 zł – środki z budżet państwa (≈74%).

Dodatkowo, w ramach świadczenia rzeczowego **69 osób** skorzystało z **POSIŁKÓW**, finansowanych bezpośrednio ze środków własnych gminy Więcbork (*poza omawianym programem*). Były to osoby nie spełniające kryterium ustawowego obowiązującego w ramach programu (ponad 100% obowiązującego kryterium), w omawianej grupie znaleźli się przede wszystkim uczestnicy terapii ŚDS, osoby starsze, niepełnosprawne. Łączny koszt realizacji świadczenia wyniósł **50 892 zł**. W związku ze znacznie zwiększonymi wydatkami na pokrycie świadczeń rzeczowych w postaci posiłku (w 2013 r. nie realizowano takiej formy wsparcia) gmina wystąpiła z wnioskiem do Wojewody o obniżenie wkładu własnego do realizacji Programu Państwa w zakresie dożywiania. Powstałe w ten sposób środki przeznaczone zostały na sfinansowanie świadczenia rzeczowego w postaci posiłku.

Wśród świadczeń pieniężnych udzielanych mieszkańcom gminy znajduje się również **ZASIŁEK STAŁY**, wspierający osoby niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, pozostające w ubóstwie. Omawianą pomoc otrzymało 77 osób (2013:68 osób) na łączną kwotę **270 692 zł** (wzrost o 9,2% w stosunku do 2013 r.).

Najbardziej kosztowym wsparciem usługowym kierowanym w miejscu zamieszkania do osób wymagających pomocy osób drugich jest **USŁUGA OPIEKUŃCZA ŚWIADCZONA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA**. Usługi realizowane są bezpośrednio przez ośrodek, który zatrudniał w tym celu **14 opiekunek**. W 2014 r. usługami objęto **70 osób** (wzrost 1 osobę w stosunku do 2013 r.), z czego:

- **81%** ogółu osób to osoby prowadzącej 1-osobowe gospodarstwo domowe;
- **79%** ogółu osób jest w wieku powyżej 71 lat;
- **69%** osób posiada orzeczenie o niepełnosprawności, wszyscy są długotrwale chorzy;
- **79%** ogółu osób, którym MGOPS świadczy usługę to kobiety;
- **36%** osób zamieszkuje na terenach wiejskich (usługi świadczone są na terenie 11 wsi: Frydrychowo, Jastrzębiec, Lubcza, Pęperzyn, Runowo Krajeńskie, Suchorączek, Sypniewo, Witunia, Witunia Wybudowanie, Zakrzewek i Zgniłka) i do nich codziennie opiekunki muszą dojechać własnym samochodem. MGOPS refunduje **5 opiekunkom** koszty używania prywatnego samochodu, wjazdach lokalnych do celów służbowych przyznając im ryczałt pieniężny. Łączna ilość kilometrów, jest limitowana przez MGOPS do 300km miesięcznie/1 opiekunkę, łącznie 1.200 km.

Na rzecz usługobiorców niezbędne było zabezpieczenie **24 814 godzin usług** (średnia ilość godzin dziennie na 1 osobę wynosiła 1,5h). Na ten cel z budżetu wydatkowano **589 404 zł** (*tj. wynagrodzenia opiekunek, pochodne od wynagrodzeń, odpis na ZFŚS, środki BHP, badania BHP, podróże służbowe*).

Pełen koszt 1 godziny usługi do dnia 31.05.2014 r. wynosił **19,14 zł**, natomiast od dnia 01.06.2014 r. wynosi **19,25 zł**. Pobrana odpłatność osób korzystających z usług opiekuńczych **wyniosła 70 959 zł**, co stanowi **tylko 12,04% ogółu wydatków**.

Niekorzystne tendencje demograficzne oraz zmiany w strukturze rodzin sprawiają, że coraz większa część opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi jest przenoszona do różnych form instytucjonalnych, z tego też powodu **SKIEROWANIE I OPŁACANIE POBYTU W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ** (*świadczenie niepieniężne*) systematycznie zwiększa poziom wydatków jaki ponosi gmina na ten cel.

W przypadku osób wymagających całodobowej opieki, w pierwszej kolejności działania tut. ośrodka ukierunkowane były na:

1. zapewnienie wsparcia i pomocy przez rodzinę,
2. w kolejnym kroku kierowano usługę opiekuńczą świadczoną w miejscu zamieszkania;
3. następnie zapewniano opiekę długoterminową współfinansowaną przez NFZ, (opieka świadczona w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych; zakładach opiekuńczo-leczniczych; przez zespół długoterminowej opieki domowej (opieka domowa), pielęgnarska opieka długoterminowa czy też opieka paliatywno-hospicyjna);
4. w sytuacji gdy powyższe rozwiązania nie były wystarczające lub niemożliwe do zastosowania tut. ośrodek podejmował decyzję o skierowaniu osoby do dps.

W roku 2014 złożono **3 wnioski** o umieszczenie w domach pomocy społecznej, z czego 2 osoby zostały skierowane i umieszczone w dps, natomiast 1 osoba nadal oczekuje na umieszczenie.

W 2014 r. w domach pomocy społecznej przebywało łącznie **15 mieszkańców gminy**. Opłata wnoszona była przez:

- mieszkańca domu i gminę – w 14 przypadkach;
- mieszkańca domu, gminę i rodzinę – w 1 przypadku.

Na realizację zadania dysponowano łączną kwotą 396 100 zł, wydatkowano kwotę **338 388 zł** (co stanowi 85,43% planu), natomiast kwotę **7 800 zł** wniosła rodzina za pobyt 1 osoby w dps.

Poniżej zaprezentowano informacje o domach pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy/mieszkanek gminy Więcbork.

Tabela 5, Analiza średnich miesięcznych kosztów utrzymania w domach pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy gminy Więcbork

L. p	Nazwa i adres placówki	Typ domu	Liczba osób	Liczba miejsc rzeczywi.	Średnio miesięczny koszt utrzymania w dps		% wzrostu (kol 6: kol 7)
					do III.2014	od III.2014	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPS w Kamieniu Kr., gm. Kamień Kr.	dla osób przewlekle somaty.chorych	5	70	2 849,62 zł	3 097,10 zł	7,99
2.	DPS w Suchorączku, gm. Więcbork	dla osób przewlekle psychicznie chorych	4	75	2 926,85 zł	3 080,53 zł	4,99
3.	DPS w Koronowie	dla osób niepeł. intelektualnie	2	96	3 000,03 zł	3 053,67 zł	1,76
4.	DPS w Ludzisku, gm. Janikowo	dla osób niepeł. intelektualnie	1	100	2 859,51 zł	3 052,38 zł	6,32
5.	DPS w Nakle nad Notecią	dla osób przewlekle somat. chorych	1	74	3 197,87 zł	3 280,30 zł	2,51
6.	DPS w Bożenkowie, gm. Osielsko	dla osób niepeł. intelektualnie	1	70	3 358,80 zł	3 439,39 zł	2,34
7.	DPS w Kurowie, gm. Baruchowo	dla osób przewlekle psychicznie chorych	1	60	2 920,56 zł	3 133,95 zł	6,81
*	*	*	15	*	*	*	

Źródło: analiza własna

Z analizy danych przedstawionych w Tabeli 5 wynika, że koszty utrzymania mieszkańców są zróżnicowane i obecnie wahają się aktualnie od **3 052,38 zł** (Ludzisko) do **3 439,39 zł** (Bożenkowo). Różnice w średniomiesięcznym koszcie utrzymania w dps oraz procentowym jednorocznym wzroście wynikają przede wszystkim z typu domu, jego wielkości jak również zależą od poziomu standardu usług oferowanych mieszkańcom.

Tabela 6, Analiza kosztów partycypacji gminy w kosztach pobytu osób przebywających w dps w latach 2011 – 2014

Wyszczególnienie	Lata			
	2011	2012	2013	2014
Osoby umieszczone w dps	12	17	17	15
Średnia liczba miesięcy przebywania osób w dps	10	11	10	10
Koszt poniesiony z budżetu MGOPS (w zł)	235 550	352 184	348 150	338 388*

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPIPS-03 za 2011 - 2014 r.

*kwota pomniejszona o 7 800,- zł tytułem zwrotu wydatków przez rodzinę za pobyt 1 mieszkanki w dps.

Nadmienia się, że w 2014 r. gmina Więcbork nadal wypłacała **WYNAGRODZENIE ZA SPRAWOWANIE KURATELI** nad dwoma częściowo ubezwłasnowolnionymi mieszkańcami gminy (obowiązek nałożony postanowieniami Sądu Rejonowego w Tucholi z dnia 16 maja 2011 r. 8 kwietnia 2013 r.). Wynagrodzenie w 2014 r. wynosiło **łącznie 3.600 zł, tj. odpowiednio 100 zł i 200 zł/miesięcznie**. Koszty wynagrodzenia są zadaniem gminy finansowanym z budżetu gminy.

2.3. PRACOWNICY SOCJALNI – ICH ROLA I ZADANIA

Pracownik socjalny stanowi integralną część systemu pomocy społecznej, jest pracownikiem instytucji pomocy i integracji społecznej, którego zadaniem jest pomoc osobom lub rodzinom nie potrafiącym własnymi siłami przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych. Jest rzeczą oczywistą, że zawód pracownika socjalnego nie jest zwykłą profesją, jest to misja, która wymaga nie tylko przygotowania teoretycznego, ale cech wykraczających poza standardową rutynę zawodową, takich chociażby jak wrażliwość na ludzką krzywdę, empatia, czy też szacunek dla drugiej osoby. Praca pracownika socjalnego jest bardzo ryzykowna, realizuje się ją w bardzo ciężkich warunkach przy udziale wielu patologii społecznych. Samą pracę, jej charakter śmiało można nazwać misją.¹

MGOPS w Więcborku, na dzień 31.12.2014 r. w Dziale Pomocy Środowiskowej zatrudniał **8 pracowników socjalnych** (2 specjalistów pracy socjalnej, 3 starszych pracowników socjalnych oraz 3 pracowników socjalnych), w tym jedna osoba na zastępstwo. Teren gminy Więcbork w 2014 r. obsługiwało **7 pracowników socjalnych, w 6 rejonach opiekuńczych**.

Nadmienia się, że gmina wypełnia ustawowe kryterium zobowiązujące do zatrudniania pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku: **jeden pracownik socjalny na 2 tysiące**

¹ Bigos K., Etyka zawodowa i dylematy etyczne w działalności pracowników socjalnych, [dostępny online 26.02.2014], 2009, dostęp: <http://socjologia.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=28%20%E2%80%93%20Krytyka%20Bigos>

mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników w danej jednostce. Pracownicy socjalni ustawicznie aktualizują i podnoszą poziom swojej wiedzy w procesie samokształcenia. Uczestniczą w szkoleniach wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Priorytetowym **obowiązkiem** pracownika socjalnego jest świadczenie **pracy socjalnej**, świadczonej przede wszystkim w miejscu zamieszkania klienta podczas przeprowadzanego wywiadu środowiskowego jak również dodatkowych wizyt. Pracownik socjalny zaangażowany w pracę socjalną łączy działania „w terenie” z aktywnością „za biurkiem”. W 2014 r. pracą socjalną objęte **zostały 620 rodziny** (w tym **73 rodzin** nie uzyskały innego świadczenia oprócz pracy socjalnej).

Wśród najczęściej podejmowanych działań przez pracownika znajduje się:

1. **wspieranie:** działania polegające na wzmocnieniu osoby/rodziny, wyzwoleniu jej sił, zasobów, zmierzające do zmniejszenia poczucia lęku, poczucia braku wpływu na swoją sytuację;
2. **wyjaśnianie:** działania pracownika socjalnego zmierzające do zrozumienia przez osobę/rodzinę natury problemu; uświadomienie uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, uświadomienie rodzinie lub osobie ich funkcjonowania w relacji z innymi; pomoc pracownika w zrozumieniu przez osobę/rodzinę reakcji innych na własne zachowania i postawy;
3. **porady indywidualne:** dostarczanie wiedzy niezbędnej dla rozwiązania określonego problemu. Pracownik dostosowuje przekazywane informacje na temat istniejących możliwości do sytuacji danej osoby lub rodziny, jej predyspozycji, posiadanych kompetencji;
4. **poszerzanie oferty pomocowej:** działania związane z uzyskaniem pomocy materialnej i usługowej z MOPS dla osoby lub rodziny (np. wolontariat, usługa asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej) oraz z innych instytucji, organizacji, osób prywatnych.

Dbając o jakość świadczonej pracy socjalnej w siedzibie tut. ośrodka, w 2014 roku wydzielono przestrzeń w biurze pracowników socjalnych na specjalny **KĄCIK PORADNICZY** (3 fotele i stolik) oraz **KĄCIK DLA MALUCHA** (stolik dla dzieci, 2 krzeselka i zabawki edukacyjne). Wpłynęło to na zwiększenie komfortu udzielanego wsparcia zarówno ze strony pracowników socjalnych jak i korzystających klientów. Pracownicy socjalni zapewniają jak najlepsze warunki (na miarę możliwości) do rozmowy z osobą/rodziną zachowując atmosferę intymności.

W celu dotarcia do klientów zamieszkujących tereny wiejskie pracownicy socjalni korzystają ze służbowego samochodu (FORD GALAXY, 1.9 TDI, 7-osobowy), z zatrudnionym kierowcą (w sytuacjach nieobecność kierowcy – tut. ośrodek korzysta z usług prywatnego przewoźnika – eliminując tym samym bariery w dotarciu do klientów), dodatkowo 1 pracownik socjalny posiada uprawnienia do użytkowania samochód prywatnego do celów służbowych.

Ze względu na specyfikę usługi pracy socjalnej oraz indywidualne podejście do każdego przypadku precyzyjne i sztywne określenie czasu pracy z osobą/rodziną nie jest możliwe. Tym niemniej czas, termin realizacji usługi jest zazwyczaj realny, dostosowany do możliwości i zasobów osoby/rodziny oraz respektowany przez wszystkich uczestników procesu. Podjęcie działań przez pracownika socjalnego w zakresie pracy socjalnej następuje nie później niż 14 dni od momentu otrzymania zgłoszenia.

Narzędziem wspomagającym do realizacji skuteczniejszej pracy socjalnej jest **KONTRAKT SOCJALNY**. (dalej:KS) W opinii pracowników socjalnych, KS jest narzędziem trudnym, pracochłonnym, odpowiedzialnym i wymaga znacznego zaangażowania z ich strony. Realizacja pracy socjalnej w oparciu o KS służy natomiast bardziej podmiotowemu traktowaniu osób i rodzin korzystających z pomocy oraz przeciwdziałaniu postawom roszczeniowym i uzależnieniu od pomocy społecznej. W okresie sprawozdawczym zawarto **65 KS (2013: 48)**. W głównej mierze KS służył do ustalenia zasad współpracy z klientem będącym uczestnikiem projektu systemowego interAKTYWNI współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Obciążenie obowiązkami służbowymi zatrudnionych pracowników socjalnych jest **bardzo duże**. Średnio na 1 pracownika socjalnego w 6 rejonach opiekuńczych w 2014 r. przypadały **103 rodziny** (nastąpił niewielki spadek o 8 środowisk na 1 pracownika socjalnego w stosunku do 2013 r.). Przeciążenie pracą pracowników socjalnych ma istotny wpływ na rozmiar i skuteczność realizacji pracy socjalnej (w tym również kontraktów socjalnych), ponieważ ogranicza możliwość odpowiedniego współdziałania z beneficjentem i wspierania jego wysiłków.

W 2014 r., w celu udzielenia mieszkańcom gminy pomocy w zakresie ustawy o pomocy społecznej:

- rozpatrzono **1.483 wnioski** o udzielenie pomocy;
- wydano **3.168 decyzji administracyjnych** (z czego 196 odmawiających udzielenia pomocy, z różnych przyczyn);
- wydano **266 zaświadczeń** dla świadczeniobiorców do różnych celów;
- przeprowadzono **1.712 rodzinne wywiady środowiskowe**, zgodnie z rozporządzeniem MPiPS w sprawie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego dookreślającym wzór druku wywiadu oraz niezbędne dokumenty jakie należy zebrać w procesie administracyjnym (średnio przeprowadzono 3 wywiady środowiskowe u 1 rodziny w ciągu 2014 r.), z czego:
 - część I rodzinnego wywiadu środowiskowego – przeprowadzono **285 razy**;
 - część IV rodzinnego wywiadu środowiskowego – przeprowadzono **1.385 razy**;
 - część II rodzinnego wywiadu środowiskowego – przeprowadzono **44 razy**;
- w **113 przypadkach** przekazano informacje nt. osoby/rodziny do różnych instytucji);
- w przypadku **82 rodzin** prowadzono pracę socjalną w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty;
- w **428 przypadkach** udokumentowano działania podjęte przez pracowników w ramach pracy socjalnej (notatki służbowe);
- w przypadku **30 rodzin** prowadzono pracę socjalną z rodziną ze zdiagnozowanym problemem opiekuńczo-wychowawczym, we współpracy z asystentem rodziny;
- w **5 przypadkach wniesiono odwołanie** od decyzji wydanych w ramach ustawy o pomocy społecznej, z czego 5 spraw przekazano do rozpatrzenia Samorządowemu Kolegium Odwoławczemu w Bydgoszczy, które to:
 - 3 sprawy utrzymało w mocy;
 - 2 sprawy uchylono decyzję i przekazano do ponownego rozpatrzenia.

3. DZIAŁANIA AKTYWIZUJĄCE I INTEGRUJĄCE SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

MGOPS w Więcborku regularnie dokłada wszelkich starań, aby realizowane zadania pomocy społecznej nabierały coraz to nowego wyrazu, były bardziej efektywne i skuteczne. Wszystkie podejmowane działania aktywizujące mają na celu rozwój społeczności lokalnej, który umożliwi mieszkańcom osiągnięcie wyższej jakości życia; stwarzają okazję do rozwoju osobistego, grupowego i społecznego; pokazują inny sposób funkcjonowania; pobudzają potencjał i osobistą motywację do działania.

W 2014 r. podjęto się realizacji następujących przedsięwzięć:

1. cykliczne spotkania organizowane dla seniorów w **KLUBIE SENIORA** wraz ze **SPOTKANIEM OPŁATKOWYM** zorganizowanym dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, będącym jednocześnie uroczystym podsumowaniem projektu skierowanego do seniorów z terenu gminy Więcbork pn. „**NA NOWO ODKRYWAMY CO BARDZO DOBRZE ZNAMY**”;
2. impreza plenerowa pn. **PIKNIK PRZYJAŹNI**;

3. projekt systemowy pn. **interAKTYWNI** współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;

Na realizację zadań w pkt. 1 i 2 wydatkowano kwotę **16 892 zł** (środki własne gminy). Natomiast wartość projektu systemowego wyniosła **323 160,32 zł**.

3.1. KLUB SENIORA

Klub Seniora działa od pięciu lat, odpowiadając na potrzeby ludzi starszych, częściowo izolowanych społecznie, niepełnosprawnych i samotnych do podejmowania wspólnych działań twórczych, kulturalnych i społecznych. Został stworzony z myślą o integracji i aktywizacji środowiska lokalnego. Podstawowym zadaniem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów.

W 2014 r. zaplanowano i przygotowano cykl zajęć dla 40 seniorów, sfinansowanych ze środków **GMINY WIĘCIBORK** będących w dyspozycji **MGOPS WIĘCIBORK** (środki własne gminy), tj:

- a) **ZAJĘCIA RĘKODZIELNICZE** (5 dwugodzinnych spotkań, podczas których seniorzy wykonywali m.in. ozdoby na Święta Wielkanocne);
- b) **ZAJĘCIA DYSKUSYJNE prowadzone przez pedagoga** (5 dwugodzinnych spotkań, omawiano wybrane dzieła literackie, rozwiązywano łamigłówki, analizowano zagadnienia z przeróżnych dziedzin życia);
- c) **ZAJĘCIA ANIMACYJNE** (12 spotkań tematycznych, podczas których poruszano zagadnienia z różnych dziedzin życia, nie zabrakło wspólnych śpiewów i prac w zespołach, w tym również zaplanowano 1 wyjazd popołudniowy do Stajni BRANICZ w Zabartowie);
- d) **WYCIECZKA PO KRAJNIE** (celem wyjazdu było odwiedzenie ważnych historycznie miejsc, dla naszego regionu, odwiedzono Zabartowo, Pęperzyn, Karolewo, Wielowicz, Lutowo, Łtowo, Sypniewo i Runowo Krajeńskie; seniorzy zwiedzili kościoły, cmentarze, pałace i inne ważne historycznie miejsca).

Na realizację powyższych działań przeznaczono łącznie **kwotę 9 678 zł**.

Nadal powstaje miesięczny **HARMONOGRAM SPOTKAŃ DLA SENIORÓW** organizowanych przez różne podmioty na terenie gminy.

Nieocenione, kilkuletnie wsparcie w rozwijaniu działań na rzecz seniorów świadczy **STOWARZYSZENIE AKTYWNYCH SPOŁECZNIE**, którego członkowie w wyniku działań partnerskich z **GMINĄ WIĘCIBORK/MGOPS W WIĘCIBORKU** w 2014 r. również zaplanowali, pozyskali i rozliczyli środki finansowe na 3 przedsięwzięcia, w łącznej kwocie **75 500 zł**, w ramach konkursów ogłoszonych przez:

1. **BURMISTRZA WIĘCIBORKA** - konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych w zakresie kultury, kultury fizycznej, sportu i rekreacji. Zrealizowano przedsięwzięcie dla 20 seniorów pn. „**W zdrowym ciele zdrowy duch**”. Uczestnicy w okresie VI-IX.2014 r. aktywnie brali udział w spacerach Nordic Walking, dla najwytrwalszych 15 seniorów zakupiono komplet dresów. Pozyskano na ten cel kwotę **1 500 zł**;

2. WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO - konkurs ofert pt. „Wspieranie aktywizacji i integracji społecznej seniorów”. Zrealizowano przedsięwzięcie dla 41 seniorów, pn. „**Podziel się pasją z dedykacją**”. Uczestnicy w okresie VI-XII.2014 r. uczestniczyli w:

- a) 15h warsztatach ceramicznych (5 spotkań);
- b) 15h warsztatach rękodzielniczych (5 spotkań);
- c) oraz w 1 wyjeździe edukacyjno-kulturalnym do Bydgoszczy na XVI Ogólnopolski Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „ARS 2014”.

Podczas obchodów XIX Wieczoru Seniora (6.10.2014 r.) zorganizowano atrakcyjną wystawę prezentującą efekty realizacji poszczególnych modułów warsztatów. Zaprezentowano wybrane prace wykonane seniorów oraz zdjęcia pamiątkowe. Pozyskano na ten cel kwotę **4 000 zł**.

3. MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020. Projekt zrealizowano w partnerstwie z **Gminą Więcbork/MGOPS, Gminą Więcbork/MGOK oraz Kołami Gospodyń Wiejskich w Śmiłowie, Suchorączku, Runowie Krajeńskim oraz Wituni**. Do udziału w projekcie, zaproszono w szczególności osoby po 60. r. życia. Na zaproszenie do wspólnych spotkań odpowiedziało aż **277 więcborczan**, z czego ponad połowa to właśnie seniorzy. W spotkaniach uczestniczyli również seniorzy z Klubu Seniora.

Przygotowano bardzo atrakcyjne i interesujące zajęcia (m.in. warsztat rękodzieła, warsztat kulinarny, 2 wyjazdy edukacyjno-kulturalne). Wszystkie elementy zajęć zorganizowano w taki sposób, aby w jak największym stopniu na nowo odkryć piękno Naszej Krajny.

Celem projektu było **zwiększenie aktywności społecznej 200 mieszkańców gminy Więcbork poprzez współorganizację i udział w działaniach promujących integrację wewnątrz- i międzypokoleniową**.

Zajęcia które miały na celu integrację wewnątrz- i międzypokoleniową udowodniły bowiem, że wszyscy czują mocną więź i tożsamość z kulturą, obyczajami i historią Krajny.

Na zakończenie projektu powstała **PUBLIKACJA**, której celem była promocja najciekawszych przykładów odkrytego na nowo bogactwa kulturowego Krajny, jak również promocja aktywności lokalnej w postaci zawiązanego partnerstwa w wyniku, którego w głównej mierze osoby starsze mogły uczestniczyć w przedsięwzięciu, na które udało się uzyskać dofinansowanie.

Projekt realizowany był od lipca do końca grudnia 2014 r. Pozyskano na ten cel kwotę **70 000 zł**, natomiast wkład finansowy Gminy Więcbork/MGOPS w Więcborku wyniósł **6 234 zł**.

Patronat nad projektem objęła poseł na Sejm RP – **pani Iwona Kozłowska**.

3.2. PIKNIK PRZYJAŹNI

W dniu 24 sierpnia 2014 r., już po raz dziesiąty zorganizowano imprezę integracyjną pn. PIKNIK PRZYJAŹNI. W niedzielne popołudnie na Stadionie Miejskim w Więcborku przywitano liczną grupę mieszkańców gminy Więcbork.

Impreza zorganizowana została przez:

1. MGOPS w Więcborku (we współpracy ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Więcborku oraz Świetlicą Środowiskowa UŚMIECH w Więcborku);
2. Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku

przy zaangażowaniu innych podmiotów:

1. Urząd Miejski w Więcborku (transport);
2. MG Ośrodek Kultury w Więcborku (ławki, krzesła);
3. Klub Sportowy GROM w Więcborku (użyczenie stadionu wraz z zapleczem socjalnym);

Impreza skierowana była do uczestników projektu systemowego pn. „interAKTYWNI”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz otoczenia tych osób – lokalnej społeczności. Piknik zorganizowano 24 sierpnia 2014 r..

W imprezie udział wzięło **250 osób**, w dużej mierze rodzin z dziećmi. Zaplanowano liczne zabawy i konkursy dla całych rodzin. Piknik poprowadziła Asia Nowakowska z zespołem EMIFON. W scenariuszu pojawiły się liczne znane melodie i piosenki, specjalnie na tę imprezę przygotowano dwie piosenki tematycznie powiązane z Piknikiem. Dodatkowo, organizację imprezy wsparli Wolontariusze EVS (Saban Celik, Amalia Jurij oraz Ethem Dalmış), przebywający na terenie naszego powiatu, w ramach programu „Młodzież w działaniu”.

Podczas imprezy oceniono również plakaty przyniesione przez dzieci, w ramach ogłoszonego konkursu plastycznego pn. **PIŁEŚ NIE JEDŹ**. Nagrodzeni otrzymali nagrody rzeczowe. Zgodnie z założeniami oferty, wśród uczestników Pikniku przeprowadzono również „Ankiety nt. poziomu wiedzy szkodliwości picia alkoholu w trakcie ciąży i FAS”.

Źródła finansowania:

1. **5 240 zł, środki Unii Europejskiej, w ramach Europejskiej Funduszu Społecznego** pozyskane przez Gminę Więcbork/ MGOPS w Więcborku na realizację projektu systemowego „interAKTYWNI” . Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 7.1 - Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji; 7.1.1 - Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej - projekty systemowe.
2. **1 499 zł, środki pozyskane przez Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku**, w ramach dofinansowania realizacji zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi zgodnie ze złożoną ofertą w dniu 13 marca 2014 r.
3. **1 000 zł, środki własne budżetu gminy Więcbork**, będące w dyspozycji Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku z przeznaczeniem na realizację aktywnej integracji mieszkańców gminy.

3.3 PROJEKT SYSTEMOWY „INTERAKTYWNI” WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ, W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

inte®@ktywni

W 2014 r. MGOPS Więcbork kontynuował realizację projektu pn. „interAKTYWNI” (zgodnie z Umową ramową projektu systemowego „interAKTYWNI”, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego nr UDA-POKL.07.01.01-04-132/08-00 zawartej w dniu 28.07.2008r.).

Okres realizacji projektu obejmował lata 2008-2014. Wartość projektu w 2014 r. wyniosła **323 160,32 zł** z czego;

- pozyskana dotacja wyniosła 289 228,49 zł tj. 89,5% wartość projektu,

- kwota kwalifikowana jako wkład własny projektodawcy wyniosła 33 931,83 zł (10,5% wartości projektu). Wkład własny sklasyfikowany był w rozdziale 85214 § 3119 (*zasiłki okresowe*) oraz 85216 § 3119 (*zasiłki stałe*).

Celem głównym było **zdobycie i podniesienie kompetencji psychospołecznych i zawodowych przez co najmniej 62 mieszkańców gminy Więcbork, czego skutkiem będzie zwiększenie szans na znalezienie pracy i wyjście z kręgu wykluczenia społecznego.**

W 2014 r. w projekcie wzięły udział **64 osoby** (30 kobiet i 34 mężczyzn – pięć osób nie ukończyło udziału w projekcie) korzystające z pomocy społecznej, które nie pracują, a także są w wieku aktywności zawodowej, o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych.

Uczestnicy projektu zostali podzieleni na pięć grup i skorzystali z różnorodnych form wsparcia ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową, m.in. z: warsztatów kulinarnych, kursów specjalistycznych (brukarz, opiekun), treningów kompetencji i umiejętności społecznych, doradztwa zawodowego, kursów prawa jazdy. Ponadto siedem osób realizowało staż zawodowy, a wszyscy uczestnicy mogli skorzystać z kompleksowego wsparcia świadczonego przez radcę prawnego, dietetyka, psychologa.

Uczestnicy wzięli również udział w działaniach środowiskowych takich jak: piknik integracyjny (opisany w niniejszym dokumencie w podrozdziale 3.2) czy spotkanie integracyjno-podsumowujące. Uzyskanie dofinansowania bezpośrednio przyczyniło się do możliwości zatrudnienia dodatkowego pracownika socjalnego, dzięki czemu MGOPS w Więcborku wypełnia ustawowe kryterium „2000 mieszkańców/1 pracownik socjalny”.

łącznie, w latach 2008-2014, w projekcie **wzięło udział 275 mieszkańców gminy Więcbork**. Na potrzeby oceny „skuteczności” podjętych działań przeprowadzono badanie ewaluacyjne. Zebrano, w tym zakresie najbardziej aktualne informacje o tych osobach, w stanu na dzień 19 marca 2015 r.. Wyniki zaprezentowano poniżej.

Tabela 7, Aktywizacja społeczno-zawodowa uczestników projektu w latach 2008-2014, wg stanu na 16.03.2015 r.

L.p	Wyszczególnienie efektów aktywizacji społeczno-zawodowej	Liczba osób	% udziału
1.	stosunek pracy (umowa o pracę, umowa o dzieło, umowa zlecenie)	40	15
2.	staż zawodowy	12	4
3.	własna działalność gospodarcza	3	1
4.	prace społecznie-użyteczne	18	7
5.	inna, np. jaka: praca dorywcza,	7	3
6.	wolontariat, członkostwo w grupach wsparcia	2	1
7.	podjęcie kursu zawodowego	3	1
8.	aktualnie nie korzysta ze wsparcia finansowego OPS	156	57
8a.	z czego w ogóle nie korzysta ze wsparcia OPS	114	41

źródło: badanie własne, 2015

*suma liczby osób podejmujących daną aktywność zawodową nie stanowi ogólnej liczby uczestników projektu

4. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Prace społecznie użyteczne to inicjatywa gminy Więcbork realizowana na rzecz osób bezrobotnych równocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, która realizowana jest z powodzeniem od drugiego kwartału 2006 r..

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 23a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 149), prace społecznie użyteczne, to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej (sołectwa).

Prace społecznie użyteczne mogą wykonywać osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające jednocześnie ze świadczeń z pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10-ciu godzin tygodniowo, mogą być wykonywane na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa. Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne w trakcie wykonywania tych prac zachowują status osoby bezrobotnej.

Z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych osoby otrzymują świadczenia pieniężne, aktualnie w wysokości 8,10 zł za 1 godzinę. Corocznie w czerwcu wzrastają stawki za godzinę. Od świadczenia pieniężnego z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych nie jest odprowadzany podatek, składka na ubezpieczenie społeczne ani zdrowotne.

W 2014 r. zawarte zostało porozumienie ze Starostą Sępoleńskim na zorganizowanie prac społecznie użytecznych **dla 35 osób bezrobotnych** w okresie od 01.02.2014 r. do 31.05.2014 r. Okres ten aneksem do porozumienia przedłużono do 30.11.2014 r. łącznie w pracach społecznie użytecznych udział wzięło **46 osób, w tym 21 kobiet**.

Tabela 8, Miejsce wykonywania prac społecznie użytecznych i ich rodzaj

Lp.	Wyszczególnienie instytucji/podmiotu na rzecz którego wykonywane są prace społecznie użyteczne	Liczba osób*	Rodzaj prac
1.	21 sołectw	28	Prace porządkowe i remontowe
2.	Urząd Miejski w Więcborku	4	Prace porządkowe
3.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Więcborku	1	Prace porządkowe
4.	Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna w Więcborku	1	Prace porządkowe
5.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku oraz podmioty podległe	5	Prace porządkowe, roznoszenie korespondencji
6.	Szkoły podstawowe	5	Prace porządkowe
7.	Przedszkola: Więcbork, Sypniewo	2	Prace porządkowe

Źródło: analiza własna na podstawie realizacji prac w 2013 r.

*wartość odzwierciedlająca narastającą liczbę osób w obu okresach uruchomienia prac

Prace społecznie użyteczne są formą aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, spełniają rolę pomocową, oraz kształtują postawy i przywracają zdolność pełnienia ról społecznych i zawodowych. Stwarzają warunki powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym. Ponadto mają za zadanie zdyscyplinowanie osób bezrobotnych – odmowa pracy na rzecz gminy może skutkować ograniczeniem lub odmową udzielenia pewnych rodzajów wsparcia z pomocy społecznej.

Z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych do 31.05.2014 r. osoby otrzymały świadczenia pieniężne w wysokości 8,00 zł za godzinę, a od 1.06.2014 r. w wysokości 8,10 zł za godzinę. Starosta może refundować

gminie z środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. Do 31 maja Starosta refundował 46,25 % kwoty wypłaconej osobom wykonującym prace społecznie użyteczne. Od 1.06.2014 r. refundacja Starosty wynosiła 40%.

Plan budżetu na 2014 r. na powyższy cel wynosił **147 240 zł**, z czego wydatkowano kwotę 95 010 zł (64,53% wykonania planu) Tak niskie wykonanie planu wynika z otrzymanego do wykorzystania limitu godzin z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie. W m-cu styczniu oraz grudniu 2014 r. nie wykonywano prac społecznie użytecznych.

Z tytułu refundacji części wydatków poniesionych na wypłatę świadczeń dla zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych bezrobotnych uzyskano dochód **w wysokości 40 570 zł**.

Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne łącznie przepracowały **11 793 godziny** (2013: 12 350 godzin). Koszty organizacji prac społecznie użytecznych finansowane były z dwóch źródeł.

Łączny koszt wykonywanych prac społecznie użytecznych **wyniósł 95 010 zł**. (2013: 96 715)

Z tego: Powiatowy Urząd pracy **zrefundował 40 570 zł** (2013:49 389 zł), z budżetu wydatkowano **kwotę 54 440 zł** (2013: 47 326 zł).

5. MIESZKALNICTWO WSPIERANE - MIESZKANIA CHRONIONE

Mieszkania chronione (2 pokoje, kuchnia, łazienka, korytarz) przeznaczone są aktualnie do dyspozycji **2 osób**. Są to osoby samotnie gospodarujące (spełniające warunki mieszkania chronionego). Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym finansowanym ze środków gminy.

Na realizację zadania ośrodek dysponował ogólną kwotą **25 000 zł**. Wydatki związane z przede wszystkim z zakupem oleju opałowego, energii elektrycznej, drobnych remontów wyniosły **9 650 zł**, tj. 38,60 % ogółu planu. Pobrana odpłatność w 2014 r. za pobyt w mieszkaniu wyniosła **6 294 zł**, co stanowi 65,22% ogółu wydatków.

Zaznacza się, iż obecnie Mieszkania nie spełniają warunków ustalonych przez ministerstwo w tym zakresie (standardy nałożone Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych, Dz. U. z dnia 22 marca 2012 r., poz. 305). Termin dostosowania warunków pobytu w mieszkaniach chronionych upłynął z dniem 31 grudnia 2014 r.

6. OŚRODKI WSPARCIA DZIENNEGO DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

6.1. ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W WIĘCORKU

Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcorku jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku

rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Korzystanie z usług świadczonych w ŚDS, szczególnie dla osób mieszkających na terenach wiejskich, zapobiega ich wykluczeniu i izolacji społecznej, daje szansę i możliwości rozwoju, a przede wszystkim możliwość uczestnictwa w szeroko rozumianym życiu społecznym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku przeznaczony jest **dla 35 osób przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo** – typu A i typu B.

łącznie realizacja zadania w 2014 r. zamknęła się kwotą 501 444 zł, z czego:

- a) 479 258 zł - dotacja celowa budżetu państwa,
- b) 22 186 zł - środki własne gminy Więcbork.

W ŚDS działa zespół wspierająco – aktywizujący, realizowane są indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego oraz prowadzona jest różnego rodzaju terapia zajęciowa, ruchowa, treningi umiejętności i poradnictwo psychologiczne zgodnie z § 14 rozporządzenia MPiPS w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. w ŚDS zatrudnionych było **8 osób**, w tym: kierownik, 4 instruktorów terapii zajęciowej, instruktor kulturalno-oświatowy i technik fizjoterapii oraz pracownik administracyjny - specjalista, gdyż dnia 18.04.2014 r., decyzją Sądu Okręgowego w Bydgoszczy pracownik został przywrócony do pracy. Dodatkowo ŚDS korzystał z usług psychologa, psychiatry oraz na umowę zlecenie pracował instruktor teatralny, osoba do prac porządkowych i kierowca.

W 2014 r. z zajęć oferowanych przez ŚDS korzystało łącznie 35 uczestników skierowanych na podstawie decyzji administracyjnej. Na dzień 31.12.2014 r. skierowanych było 34 uczestników. Uczestnicy ŚDS oprócz zajęć prowadzonych na terenie placówki mają możliwość uczestnictwa w wielu przedsięwzięciach o charakterze imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych. Uczestnicy w 2014 r. zdobyli bardzo dużo wyróżnień i nagród – szczegóły na stronie internetowej www.sds.mgopswiecbork.pl.

6.2. KLUB SAMOPOMOCY DOMEK W WIĘCBORKU

Klub Samopomocy „Domek” jest ośrodkiem wsparcia funkcjonującym w strukturach Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku w poniedziałki, w środy i w piątki, w godzinach od 15.00 do 18.00. Klub przewidziany jest dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu miasta i gminy Więcbork, w wieku powyżej 16 lat. Podejmowane w ramach Klubu

działania terapeutyczne i rehabilitacyjne mają na celu przeciwdziałanie stygmatyzacji osób zaburzonych psychicznie, marginalizacji i alienacji, mobilizowanie ich do aktywności, usprawniania zaburzonych funkcji, szczególnie w zakresie kompetencji społecznych i komunikowania się.

Na funkcjonowanie Klubu Samopomocy „Domek” w 2014 r. ŚDS otrzymał środki z budżetu państwa w wysokości ogółem 76 798 zł.

W 2014 r. z zajęć oferowanych przez Klub skorzystało łącznie 22 uczestników, skierowanych na podstawie decyzji administracyjnej.

łącznie w 2014 r. odbyło się 132 spotkania z zakresu m.in. warsztat - spotkanie z literaturą i sztuką warsztat kulinarny, warsztat terapii ze sztuką użytkową, warsztaty ceramiczne, warsztaty muzyczne, warsztaty fotograficzne, zajęcia z fitness. Dodatkowo uczestnicy korzystali z poradnictwa psychologicznego, konsultacji psychiatrycznych. Ponadto zorganizowanych było kilka jednodniowych.

Podczas całego roku uczestnicy mieli zapewniony poczęstunek i dowóz na zajęcia.

7. GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ INNYCH UZALEŻNIEŃ W GMINIE WIĘCBORK NA 2014 R.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014 został przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/326/2013 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 20 grudnia 2013 r..

Ustalono następujące cele Programu:

zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami jak również ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów. Założone cele w głównej mierze miały zostać osiągnięte poprzez szeroko rozumianą profilaktykę.

W ramach Programu zostały dofinansowane działania Poradni Leczenia Uzależnień w Więcborku związane z realizacją ponadpodstawowych programów. Pozwoliło to na zwiększenie ilości godzin pracy poradni do 154 godzin w miesiącu oraz na przeprowadzenie dodatkowo poza powyższymi godzinami, 144 godziny pracy indywidualnej w ciągu roku i 72 godziny pracy grupowej w ciągu roku. Udzielono 378 porad dla grupy 98 pacjentów. Stałym co miesięcznym (w wymiarze 1,5 godziny) elementem pracy lekarza psychiatry w 2014 r. stały się jego spotkania z pracownikami socjalnymi oraz ich klientami wymagającymi interwencji lekarskiej w zakresie różnych dysfunkcji związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych, w tym przemocy. Dofinansowanie pozwoliło na zatrudnienie specjalisty psychoterapii uzależnień. W 2014 r. w poradni pracowali: psycholog kliniczny, który jest także psychoterapeutą, lekarz psychiatra oraz dwóch certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień.

Dyrektor Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku zarządzeniem nr DO.021.26.2013 z dnia 23 grudnia 2013 r. powołał zespół opiniujący wnioski podmiotów o dofinansowanie przedsięwzięć związanych z profilaktyką przeciwdziałania alkoholizmowi i innym uzależnieniom.

Załącznikiem do zarządzenia były także procedury dotyczące finansowania działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, przemocy i narkomanii w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014.

Do placówek oświatowych, stowarzyszeń i klubów sportowych działających na terenie gminy Więcbork zostały przesłane informacje dotyczące zasad finansowania działań profilaktycznych. W 2014 r. wpłynęło **31 ofert na realizację zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom**. Pozytywnie rozpatrzono **22 wnioski**, z tego 1 działanie nie zostało zrealizowane, nie było to z winy oferenta, a w jednym przypadku oferent odmówił podpisania porozumienia. Powyższe oferty zostały złożone przez 15 instytucji/stowarzyszeń. Działania profilaktyczne w znacznym stopniu zwiększyły wiedzę młodzieży na temat niekorzystnych skutków nadużywania alkoholu i narkotyków. Uczestnicy programów zdobyli

informacje na temat skutków zachowań ryzykownych jak również nabyli umiejętności dokonywania racjonalnych wyborów czy też rozwijania ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych.

W profilaktyce szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków istotne znaczenie mają nie tylko zajęcia z młodzieżą, rodzicami oraz nauczycielami, ale również kampanie społeczne zaadresowane do ściśle określonych grup i środowisk społecznych. Celem kampanii jest promowanie konstruktywnych postaw, zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy. W 2014 r. realizowaliśmy kampanie społeczne „**Zachowaj trzeźwy umysł**”, „**Postaw na rodzinę**”, „**Przeciw pijanym kierowcom**”.

7.1. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Przeciwdziałanie alkoholizmowi jak i przeciwdziałanie narkomanii zgodnie z odpowiednimi ustawami jest zadaniem własnym gminy. Burmistrz realizuje zadania nałożone na gminę przy pomocy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2014 r. w skład Komisji wchodziło **12 osób** z różnych środowisk, które działają w dwóch Zespołach: Motywacyjnym i Kontrolnym. Komisja działa na podstawie regulaminu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku w roku 2014 odbyła **7 posiedzeń ogólnych**. Odbyło się również **12 posiedzeń Zespołu Motywacyjnego i 5 posiedzeń Zespołu Kontrolnego**. Członkowie Zespołu Motywacyjnego podejmowali działania na rzecz osób nadużywających alkoholu – prowadzili z nimi rozmowy na temat ograniczenia nadużywania alkoholu, narkotyków, zmiany stylu życia oraz motywowali do podjęcia leczenia odwykowego. Na posiedzenia Zespołu Motywacyjnego zaproszono łącznie 138 osób.

Członkowie Zespołu Kontrolnego zajmowali się rozprowadzaniem i podsumowaniem ankiety skierowanej do młodzieży na temat jej kontaktu ze środkami psychoaktywnymi. Wyniki zostały wykorzystane do diagnozy stanu problemów zamieszczonej w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015. Została przeprowadzona 1 kontrola w sklepie prowadzącym sprzedaż napojów alkoholowych. W dwóch punktach sprzedaży przeprowadzono rozmowy profilaktyczno – informacyjne ze sprzedawcami, w związku z informacjami o sprzedaży napojów alkoholowych na tzw. „zeszyt”.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku brali udział w szkoleniu pt. „**Kontrola oświadczeń o rocznej wartości sprzedaży alkoholu – rekomendowane praktyki**”.

W 2014 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku wpłynęły **74 wnioski** o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkohol. Wnioski wpływały od Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego i rodzin. W przypadku 8-miu osób zostały skierowane wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Sąd nie wydał postanowień w sprawie.

Na realizację zadania w 2014 r. tut. ośrodek dysponował kwotą **w łącznej wysokości 90 000 zł**, z czego przeznaczono:

- 8 490 zł - na zwalczanie narkomanii,
- 81 510 zł – na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

8. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WIĘCIBORK NA LATA 2012-2016

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012 – 2016 został przyjęty uchwałą nr XX/176/2012 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 28 czerwca 2012 r.. Głównym jego celem jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Więcbork oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin u których problem ten występuje. Jako cele szczegółowe określono:

1. Podniesienie wiedzy i wrażliwości społecznej na temat przemocy w rodzinie
2. Zwiększenie dostępności i efektywności działań dotyczących przeciwdziałania przemocy
3. Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc oraz dla sprawców przemocy.

Realizatorami Programu jak i partnerami Programu są:

1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku,
2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku,
3. Punkt Interwencji Kryzysowej w Więcborku,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku,
5. Posterunek Policji w Więcborku,
6. Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku,
7. NZOZ PROVITA Sp. z o. o. w Więcborku, Poradnia Leczenia Uzależnień,
8. Biuro Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku,
9. Szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne działające na terenie gminy Więcbork,
10. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Tucholi,
11. Prokuratura oraz przedstawiciele inni niż w/w podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które do niedawna było akceptowane. Utrzymuje się ono poprzez przyzwolenie społeczne, osobiste przekonania wyniesione z domu rodzinnego jak również przez obyczajowość. Zjawisko to dotyka praktycznie wszystkie warstwy społeczeństwa niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia kryzysu a także problem uzależnienia od alkoholu, który dotyka aż 81,63% ogółu rodzin, w których w 2014 r. została założona Niebieska Karta. Z uwagi na powyższe nie wszystkie spodziewane efekty zostały zrealizowane.

1. Zakładano, że 40% z ogólnej liczby osób dotkniętych przemocą podejmie uczestnictwo w grupach wsparcia.
2. Powyższy cel nie został w pełni zrealizowany. W 2014 r. utworzono grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy i zagrożonych stosowaniem przemocy. Wzięło w niej udział 7 osób. Osoby te spotkały się 17 razy (15 spotkań z terapeutą leczenia uzależnień i 2 spotkania z lekarzem psychiatrą). Bardzo trudno zmotywować osoby doświadczające przemocy do skorzystania z takiej formy pomocy. Musimy mieć świadomość, że zmiana postaw osób doświadczających przemocy jest długotrwałym i złożonym procesem.

3. Przewidywano, że u 70% osób dotkniętych przemocą zauważy się zmniejszenie poczucia bezradności.
4. Z pewnością należy stwierdzić, że dzięki możliwości skorzystania ze wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej, a także działań Zespołu Interdyscyplinarnego ofiary przemocy wiedzą, że prawo zabrania stosowania przemocy. Bez współpracy ofiary przemocy sprawca będzie czuł się bezkarny i prawdopodobnie nie zmieni on swojego zachowania.
5. Oczekiwano, że 20% sprawców przemocy weźmie udział w programach edukacyjno – korekcyjnych.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku w 2014 r. zamierzało realizować na terenie powiatu program korekcyjno - edukacyjny Tut. ośrodek wytypował 10 osób do udziału w programie. Realizacja programu nie doszła do skutku z uwagi na małą ilość uczestników.
7. Zakładano, że o 10% w stosunku do lat poprzednich zmniejszy się liczba przypadków przemocy w rodzinie.
8. W roku 2012 założono 84 Niebieskie Karty, natomiast w 2013 r. ich liczba wyniosła 71. Rok 2014 wykazał, że na terenie gminy Więcbork założono 57 NK, jest to znaczny spadek w stosunku do roku ubiegłego.
9. Założono, że w przypadku 10% z ogólnej liczby rodzin dotkniętych przemocą zaobserwuje się zatrzymanie przemocy. W roku 2014 liczba rodzin dotkniętych przemocą wyniosła 84. Dzięki pracy grup roboczych w 55 rodzinach podjęto decyzję o zakończeniu procedury. Zakończenie to było spowodowane dwiema przesłankami. Pierwsza z nich to ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy – 35 rodzin. Druga przesłanka to rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań – 20 rodzin. Tak więc w 41,67% przypadków z ogólnej liczby rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie nastąpiło zatrzymanie przemocy.
10. Przewidywano, że nastąpi rozwinięcie oferty pomocowej dla ofiar przemocy i jej sprawców – zwiększy się dostęp do pomocy w postaci interwencji jak i długofalowego wsparcia. Zamierzenia te udało się zrealizować poprzez działania Grup Roboczych - Zespołu Interdyscyplinarnego.
11. W 2014 r. opracowano broszurę informacyjno – edukacyjną STOP PRZEMOCY DOMOWEJ. Zawiera ona informacje: co to jest przemoc i jakie są jej formy, jakie są uprawnienia osoby doznającej przemocy w rodzinie jak i również podane są instytucje, które udzielają wsparcia osobom doznającym przemocy.
12. W 2014 r. przeprowadzono diagnozę mającą na celu zobrazowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Więcbork. Przeprowadzono ankiety w szkołach funkcjonujących na terenie gminy, jak i również wśród dorosłych mieszkańców. Wyniki ankiet zostały zobrazowane w załączniku nr 2.

Pomoc ofiarom przemocy wymaga cierpliwości, zrozumienia, jak i konsekwencji w działaniach. Osoby doznające przemocy często nie widzą możliwości zmiany obecnej sytuacji, a jeśli takowe się pojawiają, nisko oceniają szanse na ich zrealizowanie. Dzięki pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ofiary przemocy w rodzinie które zgłaszają się po pomoc mogą liczyć na szeroko rozumianą ofertę wsparcia. Bardzo trudno dokonać oceny efektów pomocy udzielanej na rzecz ofiar. Jednym ze sposobów jest wnikliwe obserwowanie zachodzących w nich zmian wewnętrznych, które warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zmiany życiowe.

8.1. ZESPÓŁ INTERDISCYPLINARNY

W skład **Zespołu Interdyscyplinarnego** wchodzi przedstawiciele:

1. Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku,
3. Posterunku Policji w Więcborku,
4. Stowarzyszenia Aktywnych Społecznie w Więcborku,
5. NZOZ PROVITA Sp. z o.o. w Więcborku, Poradni Leczenia Uzależnień,
6. Biura Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku,
7. Zespołu Kuratorskiego Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Tucholi,
8. Szkół Podstawowych i Gimnazjów z terenu gminy Więcbork,
9. Prokuratury Rejonowej w Tucholi.

Liczba posiedzeń Zespołu 3.

W okresie od 01.01.2014 do 31.12.2014 r. do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **57 Niebieskich Kart**.

Liczba utworzonych grup roboczych w 2014 r. – 93 , grupy robocze spotkały się 304 razy.

Z osobami wobec których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy sporządzono **52 formularze Niebieska Karta C**, które zawierają analizę sytuacji rodzinnej, a także indywidualny plan pomocy osobie.

Ilość formularzy sporządzonych z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie – **Niebieska Karta D wynosi 31**.

Wobec 40 osób ze względu na podejrzenie nadużywania alkoholu skierowano wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku. Grupa robocza wysłała zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko 4 sprawcom przemocy. W przypadku jednej osoby został skierowany wniosek do Sądu o leczenie psychiatryczne bez zgody osoby. Grupa robocza w 4 przypadkach skierowała wniosek do kuratora zawodowego z informacjami o prowadzonej procedurze Niebieskiej Karty w rodzinie. W 2014 r. 2 osoby zostały umieszczone w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi. Zgodnie z art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie trójka dzieci została umieszczona w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Więcborku.

Grupa robocza podjęła decyzję o zakończeniu 55 procedur. Zgodnie z § 18 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury Niebieskiej Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta zakończenie procedury następuje w przypadku:

1. ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy w ilości 35 rodzin albo
2. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań w ilości 20 rodzin.

Dbając o edukację członków grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy tut. ośrodek zorganizował warsztaty pn.: „Praca z ofiarami przemocy”. W warsztatach wzięło udział 20 osób. Na realizację zadania w 2014 r. tut. ośrodek dysponował kwotą w wysokości 6 100 zł.

8.2. PUNKT INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

W 2014 r. porad udzielało **4 specjalistów**, tj. pedagog, psycholog, oraz dwóch specjalistów psychoterapii uzależnień, którzy świadczyli wsparcie na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej (zarówno ofiary przemocy jak i jej sprawcy), będących w stanie kryzysu lub na rzecz rodzin dysfunkcyjnych. Osoby korzystające ze wsparcia mogą liczyć na całkowitą anonimowość. Ogółem z porad w 2014 r. skorzystało **179 osób** będących w różnych sytuacjach kryzysowych. Na realizację zadania w 2014 r. tut. ośrodek dysponował kwotą w wysokości 21 180 zł.

9. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2014 – 2016

9.1. SYSTEM WSPARCIA RODZINY Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI

MGOPS w Więcborku aktualnie zatrudnia **3 asystentów rodziny** w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy (w tym 1 osoba na zastępstwo, długotrwałe zwolnienie lekarskie). Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, **jednak nie może przekroczyć 15**.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Porusza się po terenie gminy własnym środkiem transportu. Dobór rodzin do pracy z poszczególnym asystentem został tak przeprowadzony, aby w maksymalnym stopniu ograniczyć czasookres dojazdu do poszczególnych środowisk.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje jednostkom samorządu terytorialnego możliwość ubiegania się o dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań z niej wynikających. Gmina Więcbork przystąpiła do realizacji „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” i na realizację zadania otrzymała dotację celową w łącznej wysokości 54.078,00zł.

Asystenci rodziny zatrudnieni w tut. ośrodku legitymują się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika. Ponadto są oni zobowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W 2014 r. wsparciem asystenta rodziny zostało objętych **30 rodzin**. Pracownicy socjalni do pracy z asystentem skierowali te rodziny, w których występuje bardzo duże prawdopodobieństwo umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, z uwagi na złożone i wielorakie dysfunkcje występujące w rodzinie. W przeciągu roku trzy rodziny Postanowieniem Sądu Rejonowego w Tucholi zostały zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny. Tym samym Postanowieniem na asystentów został nałożony obowiązek składania sprawozdań z podjętych działań. W 2014 r. w przypadku 7 rodzin ustała forma wsparcia w postaci asystenta

rodziny. W trzech rodzinach nastąpiło to na skutek działań asystenta, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny jak również wzmocnienia więzi rodzinnych. Wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodzina zdobyła umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W tych przypadkach asystent rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej monitorował funkcjonowanie rodziny (wizyty asystenta w rodzinie odbywały się raz w miesiącu). Dwie rodziny w trakcie pracy z asystentem odmówiły dalszej współpracy, co skutkowało odebraniem wsparcia w formie asystenta rodziny. Brak współpracy uniemożliwiłby osiągnięcie zamierzonych celów. Rodziny zostały poinformowane o konsekwencjach swoich decyzji. Na uwagę zasługuje fakt, że decyzja odebrania wsparcia w postaci asystenta nie była powzięta pochopnie. Asystenci kilkakrotnie odwiedzali rodziny i próbowali nawiązać współpracę. W przypadku dwóch rodzin zakończenie współpracy było spowodowane zmianą miejsca zamieszkania.

W okresie ferii zimowych i wakacji letnich 34 dzieciom zapewniono dowóz na zajęcia do Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku.

U 11 rodzin co stanowi 36,67% ogółu rodzin objętych wsparciem asystenta można zauważyć poprawę ich funkcjonowania (lepsze relacje w rodzinie, nabycie umiejętności gospodarowania budżetem, utrzymanie czystości w mieszkaniu, zachowanie higieny osobistej, większe zainteresowanie ze strony rodziców edukacją dzieci ich stanem zdrowia).

Pierwsza wizyta asystenta rodziny w środowisku odbywa się w obecności pracownika socjalnego. Następnie asystent samodzielnie układa sobie plan wizyt w poszczególnych środowiskach, częstotliwość tych wizyt uzależniona jest od indywidualnych okoliczności. Znaczna część pracy asystenta odbywa się w godzinach popołudniowych, kiedy to wszyscy członkowie rodziny są w domu. Na pracę z rodziną składa się ocena sytuacji rodziny, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo -wychowawczym i społecznym. Asystent rodziny dokonując oceny sytuacji rodziny podejmuje współpracę z pedagogami, wychowawcami, kuratorami, pracownikami poradni pedagogicznej jak i również z pracownikami socjalnymi. Zebrane informacje mają posłużyć do wnikliwszej oceny sytuacji, uwzględniającej zasoby rodziny, a więc mocne strony wszystkich jej członków oraz potrzeby czyli problemy i ewentualne ich przyczyny. Zebrane informacje będą niezbędne do ustalenia indywidualnego planu pracy z rodziną. Plan pracy z rodziną określa główne problemy rodziny, które mają wpływ na jej dysfunkcje, cel główny jaki zamierza osiągnąć asystent w pracy z rodziną, cele szczegółowe, które mają dopomóc w osiągnięciu celu głównego jak i efekty ich realizacji. Asystent rodziny ukierunkowuje pracę z rodziną w taki sposób, aby ona sama przy niewielkiej pomocy z jego strony potrafiła określić z jakimi dysfunkcjami się boryka. Takie działanie uzmysłowi rodzinie wagę problemu i tym samym pobudzi chęci do dalszego działania. Plan pracy z rodziną jest konsultowany także z pracownikiem socjalnym, a następnie podpisywany przez asystenta i dorosłych członków rodziny. Na podstawie planu pracy wyodrębnia się główne problemy rodziny, opracowuje się wspólnie z członkami rodziny działania, które powinny zostać podjęte, aby je zniwelować. Następnie poszczególni członkowie rodziny, których dotyczy ten problem zobowiązują się do podjęcia ustalonych działań w określonym terminie poświadczając to własnym podpisem. **Należy tutaj jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie nadzoruje wykonywanie określonych obowiązków, wspiera ją w podjętych działaniach pokazując jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzony efekt.** Najważniejszą zasadą, na której powinien opierać się proces planowania pracy z rodziną jest dobrowolność, co pociąga za sobą konieczność wyrażenia przez rodzinę zgody na współpracę w procesie dokonywania zmian, jak i czynny udział rodziny w podejmowanych działaniach.

Pomimo tego, że asystenci posiadają bardzo dobre wykształcenie, w swojej pracy muszą się wesprzeć pomocą specjalistów. W 2014 r. 9 rodzin dodatkowo zostało wspartych pomocą pedagoga. Do jednych z zadań pedagoga należało ukierunkowanie asystenta i rodziców na działania jakie mają być podejmowane,

aby zniwelować zaległości edukacyjne dzieci. W 2014 r. na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych świadczył wsparcie psycholog. Jego pomocą łącznie objęto 13 rodzin.

Efektom realizacji planu powinna być integracja rodziny, wzmocnienie więzi uczuciowych między jej członkami, zintegrowanie rodziny z otoczeniem społecznym, odbudowanie jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

W 2014 r. 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej. Na uwagę zasługuje fakt, że dziecko jeszcze w tym samym roku Postanowieniem sądu powróciło do rodziny biologicznej.

Gmina Więcbork zobowiązana była do partycypowania w kosztach związanych z pobytem 11-ga dzieci w szeroko rozumianej pieczy zastępczej (tj. 2 dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej, 5 dzieci w rodzinie zastępczej niezawodowej, 4 dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej).

Na realizację omawianych zadań tut. ośrodek w 2014 roku dysponował łączną kwotą 249 458 zł (tj. 20 500 zł na pokrycie kosztów związanych z pobytem dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, 37 500 zł na pokrycie kosztów związanych z pobytem dzieci w rodzinach zastępczych, 191 458 zł na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny). Posiadane środki umożliwiły tut. ośrodkowi podjęcie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

9.2. ŚWIETLICA ŚRODOWISKOWA UŚMIECH

Świetlica Środowiskowa „UŚMIECH” w Więcborku działa od dnia 02.12.200 r. w strukturach MGOPS. Przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 16 roku życia, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Dzieci przyjmowane są do placówki na pisemny wniosek rodzica, mogą być kierowane przez pracowników socjalnych, kuratorów, pedagogów, PPP. W tym samym czasie w Świetlicy może przebywać do 30 wychowanków. W 2014 r. łącznie z różnych form zajęć opiekuńczo-wychowawczych oraz pomocy oferowanej przez placówkę **skorzystały 182 osoby** (licząc każde dziecko jeden raz bez względu na liczbę dni pobytu).

Do najczęściej powtarzających się przyczyn korzystania z pomocy placówki należą:

- a) przyczyny wynikające bezpośrednio ze środowiska rodzinnego:
 - trudne warunki socjalno-bytowe, niezaradność życiowa rodziców, problemy rodzinne tj. zły klimat w rodzinie zdeterminowany konfliktami, różnymi formami agresji, nadużywaniem alkoholu, stosowanie nieprawidłowych metod wychowawczych.
- b) przyczyny dotyczące bezpośrednio dziecka:
 - trudności i zaległości szkolne, specyficzne trudności w nauce, upośledzenie umysłowe, ADHD, wady wymowy, nieprzestrzeganie obowiązku szkolnego, zaburzenia zachowania, wagarowanie, agresja, zaburzenia emocjonalne.

Podstawowym celem działania Świetlicy jest stworzenie dzieciom bezpiecznego miejsca i możliwości spędzania czasu wolnego od ryzykownych zachowań, a także doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego.

Świetlica jest placówką wsparcia dziennego i postępowanie z wychowankami ma charakter wieloaspektowych działań opiekuńczo-wychowawczych.

W 2014 r. realizowano następujące zajęcia:

1. **opiekuńczo- wychowawcze:**

W świecie kolorów - zajęcia artterapeutyczne, Słodka chwila - zajęcia kulinarne, Aktywnie i zdrowo - zajęcia sportowe, Warsztaty: decoupage, wikliny, filcowania, origami, ceramiki, makramy, papieroplastyki, recyklingu, witrażu.

2. profilaktyczno - terapeutyczne:

- a) zajęcia profilaktyczne, m.in. III elementarz, Nie pal przy mnie proszę!, Miej styl nie pij;
- b) udział w akcjach **Zachowaj Trzeźwy Umysł** (kampania ulotkowa, udział w konkursach plastycznych);
- c) zorganizowanie akcji „Nie pal przy mnie proszę!” na Rynku Miejskim, dzieci rozdawały osobom palącym w miejscu publicznym symboliczne mandaty, osoby niepalące otrzymywały jabłka. Poza tym rozdawaliśmy dzieciom balony i tworzyliśmy wielkie bańki mydlane.
- d) wsparcie psychologa (zrealizowano 196 godzin zajęć);
- e) zajęcia z wykorzystaniem metody Ruchu Rozwijającego, Klanzy i Kinezylogii Edukacyjnej, Malowania 10 palcami R. Show.

3. reedukacyjne:

- a) pomoc w odrabianiu zadań domowych;
- b) zajęcia korekcyjno- kompensacyjne dla dzieci z opinią lub orzeczeniem poradni pedagogiczno-psychologicznej;
- c) tworzenie warunków do nauki własnej;
- d) gry i zabawy rozwijające logiczne myślenie;
- e) dodatkowe wsparcie edukacyjne dla 2 dzieci objętych nauczaniem indywidualnym.

W ramach wzbogacenia oferty w 2014 r. Świetlica we współpracy ze Stowarzyszeniem Aktywnych Społecznie realizowała następujące projekty:

- a) **WAKACYJNY PROGRAM TWÓRCÓW I ODKRYWCÓW** - osiem warsztatów rękodzielniczych realizowanych w trakcie wakacji, źródło dotacji- Województwo Kujawsko- Pomorskie- 4 500,00zł
- b) **CHODŹ POMALUJ MÓJ ŚWIAT** - w ramach projektu odbyły się następujące działania:
 - **Działanie I „Razem Raźniej”**: to cykl warsztatów o charakterze terapeutycznym w których dzieci uczestniczyły wraz z rodzicami. Zajęcia te realizowane były m.in. metodami: W. Sherborne, P. Dennisona, Knillów i Klanzy.
 - **Działanie II „Kolorowy Zawrót Głowy”**: składający się z warsztatów artystycznych opartych o arteterapię w których dzieci uczestniczyły wraz z wolontariuszem (1:1).
 - **Działanie III „Klub Rodziców”**: cykl warsztatów wspierających rodziców dzieci niepełnosprawnych, prowadzonych przez psychologa.
 - **Działanie IV „Profesjonalna Kadra”**: III stopniowy kurs doskonalący z terapii behawioralnej dla 20 osób z powiatu sępoleńskiego, pracujących na co dzień z dziećmi niepełnosprawnymi i/lub z zaburzeniami w rozwoju.
 - **Działanie V „Profesjonalny Wolontariusz”** cykl Spotkań dla 15 wolontariuszy biorących udział w Działaniu II, były to spotkania prowadzone przez wychowawców Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku i wolontariuszy EVS związanych ze Stowarzyszeniem Aktywnych Społecznie
Projekt realizowany był ze środków MPiPS w ramach programu FIO, kwota dofinansowania 39 950 zł.
- c) **DZIEŃ DZIECKA** - w ramach programu „Młodzież w działaniu”- **Projekt Good Morning EVS!** we współpracy ze Stowarzyszeniem Aktywnych Społecznie i Klubem Młodych Twórców z Sępólna Kraj. zrealizowaliśmy na stadionie Dzień Dziecka dla dzieci ze Świetlicy i z rodzin objętych asystenturą.

W placówce zatrudnionych jest **5 osób** tj. kierownik i 4 wychowawców (w tym 2 osoby na ½ etatu). Dodatkowo na umowę zlecenie zatrudniony był psycholog.

Budżet placówki wynosił **279 100 zł** (wg stanu na dzień 31.12.2014 r. wydatkowano **97,66% planu**).

Koszty funkcjonowania sklasyfikowane są w następujący sposób:

- **100 000 zł** - środki pochodzące z Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi;
- **179 100 zł** – środki zapewnione przez gminę Więcbork w budżecie tut. ośrodka.

10. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ORAZ POSTĘPOWANIA WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

W 2014 r. ze świadczeń rodzinnych skorzystało 1 125 osób z zasiłku dla opiekunów skorzystało 30 osób a 123 osoby skorzystały ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłki dla opiekunów łącznie z ustawowymi odsetkami oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano kwotę 4 651 631,15 zł (w tym 4 597 769,62 zł ze środków budżetu państwa, 53 861,53 zł środków budżetu gminy).

W 2014 r. odzyskano nienależnie pobrane świadczenia w kwotach:

- 29 534,98 zł z tytułu wypłaconych świadczeń rodzinnych,
- 190,60 zł z tytułu wypłaconego zasiłku dla opiekuna,
- 5 961,01 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 9, Wydatki na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy w 2014 r.

Lp	Rodzaj świadczenia	Wydatki (w zł)	Liczba wypłaconych świadczeń	Wahanie w stosunku do 2013
1	ZASIŁKI RODZINNE	1 256 817	12 636	-1 505
2	DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO Z TYTUŁU:	671 971	6 578	-897
2.1	urodzenia dziecka	54 000	54	-7
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	68 161	177	-131
2.3	samotnego wychowywania dziecka	108 920	620	-15
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	87 480	1 156	-184
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	79 500	795	-75
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	73 830	1 275	-199
2.7	wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	200 080	2 501	-290
3	JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA	93 000	93	+4
4	ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE, W TYM:	1 405 212	6 978	-675
4.1	zasiłki pielęgnacyjne	977 211	6 387	-78
4.2	świadczenia pielęgnacyjne	421 692	578	-315
4.3	specjalny zasiłek opiekuńczy	6 309	13	+13
5	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE odprowadzane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	63 140	318	-556
6	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE odprowadzane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	1 736	13	+13

7	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE odprowadzane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	10 177	158	-112
8	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE odprowadzane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	608	13	+13
9	ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	678 210	1 757	+33

Źródło: opracowanie własne.

W 2014 r. prowadzono postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, których skutkiem było:

- 37 informacji przekazanych komornikowi sądowemu mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego;
- 12 spraw dot. zobowiązania dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo poszukujący pracy;
- 26 wniosków kierowanych do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- 31 wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika;
- 2 wnioski do starosty o zwrot zatrzymanego prawa jazdy;
- 32 wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego;
- 44 wszczęcia postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 31 wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 5 wydanych decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 19 informacji przekazanych do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W 2014 r. kwota zwrotu przez dłużników świadczeń alimentacyjnych (łącznie z ustawowymi odsetkami) wypłaconych na osoby uprawnione wyniosła – **108 416,06 zł.** Co stanowi 15,99% w stosunku do wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2014 r..

Od dnia 15 maja 2014r. obowiązuje ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014r., poz. 567). Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Tabela 10, Wydatki na zasiłek dla opiekunów, odsetki ustawowe oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające zasiłek dla opiekunów w 2014 r.

Lp.	Świadczenia	Liczba świadczeń	Koszt (w złotych)
1.	ZASIŁEK DLA OPIEKUNA, za okres od 2013-07-01 do 2014-05-14	306	151 043,60
2.	ZASIŁEK DLA OPIEKUNA, za okres od 2014-05-15 do 2014-12-31	203	99 041,90
3.	Odsetki	29	7 814,39
4.	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE odprowadzane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	314	44 297,76
5.	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE odprowadzane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	80	3 541,20
	RAZEM	*	305 738,85

Źródło: opracowanie własne.

W 2014 wydano:

- 1 664 zaświadczeń dotyczących wysokości pobranych świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego zasiłków dla opiekunów;
- 1 853 decyzji administracyjnych, od których wniesiono 42 odwołań; Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Bydgoszczy, w przypadku 10 uchyliło w całości i przekazało do ponownego rozpatrzenia, w 14 sprawach zmieniło decyzje, w 17 sprawach utrzymało w mocy decyzję MGOPS, w 1 przypadku umorzyło postępowanie.

Koszty obsługi świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów i funduszu alimentacyjnego wynoszą 3% otrzymanej dotacji na świadczenia rodzinne oraz na składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Kwota wydatków związanych z ich obsługą była wyższa niż wysokość otrzymanej dotacji od wojewody na ten cel. Brakującą kwotę w wysokości **53 861,53 zł** zabezpieczono ze środków własnych gminy.

Tabela 11, Wydatki na Rządowe Programy w sprawie świadczeń pielęgnacyjnych w 2014 r.

L.p	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Wydatki (w zł)
1.	Świadczenia z rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenie pielęgnacyjne za okres IV-XII 2013r.	13	2 600
2.	Świadczenie z rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego za okres I-XII 2014r.	565	113 000
3.	Zakup materiałów i wyposażenia	*	3 462

Źródło: opracowanie własne.

11. KARTA DUŻEJ RODZINY

Uchwałą Nr 85 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. został ustanowiony **Rządowy Program Dla Rodzin Wielodzietnych** mający na celu:

1. promowanie modelu rodziny wielodzietnej;
2. promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej;
3. umacnianie oraz wspieranie rodziny wielodzietnej;
4. zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych.

Od dnia 1 stycznia 2015 r. obowiązuje ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Dokumentem identyfikującym członków rodziny wielodzietnej jest **Karta Dużej Rodziny**. Przysługuje ona członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do ukończenia 18. roku życia;
2. w wieku do ukończenia 25. roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole – do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego, szkole wyższej – do końca roku akademickiego
- w którym jest planowane ukończenie nauki zgodnie ze złożonym stosownym oświadczeniem
3. bez ograniczeń wiekowych- w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki będą oferowały wyłącznie te podmioty, które przystąpiły do realizacji Programu, a ich wykaz znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl oraz na stronach www.rodzina.gov.pl oraz www.empatia.mpips.gov.pl Wykaz ten jest na bieżąco aktualizowany.

W 2014 r. **27 rodzin** złożyło wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny, karty otrzymało 144 członków rodzin wielodzietnych, z tego 50-ciu rodziców i 94 dzieci.

Na realizację zadania w 2014 r. tut. ośrodek dysponował łączną **kwotą 358 zł**. Środki pochodziły z dotacji.

12. ORGANIZACJA PRACY I KADRA

12.1. ORGANIZACJA PRACY

Dokonana w 2012 r. zmiana struktury organizacyjnej ośrodka i wprowadzenie nowego podziału obowiązków między poszczególnymi działami z całą pewnością było konieczne dla prawidłowej realizacji coraz to nowych zadań nakładanych na MGOPS.

W tym miejscu należy także jednoznacznie podkreślić znaczenie zatrudnienia dwóch asystentów rodziny. Warto nadmienić, iż w trakcie roku udało się znacznie obniżyć koszty związane z przyjęciem do realizacji nowych zadań, poprzez pozyskanie dotacji przeznaczonej na wynagrodzenia asystentów.

Po przeanalizowaniu ilości środowisk, w których świadczone były *usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania*, w 2012 roku zmniejszono zatrudnienie wśród opiekunek z 15 do 14 etatów.

Niestety z perspektywy czasu, biorąc pod uwagę aktualne zapotrzebowanie na tą usługę związane z zachodzącymi zmianami demograficznymi (starzenie się społeczeństwa), dziś stajemy przed dylematem braku możliwości realizacji kolejnych usług w nowych środowiskach. Aktualna analiza wskazuje na konieczność przywrócenia 15-go etatu opiekunek.

Podstawy funkcjonowania ośrodka:

1. Uchwała X/59/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Więcborku z dnia 10 kwietnia 1990 r. **powołująca ośrodek pomocy społecznej;**
2. **Statut** przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Więcborku;
3. **Regulamin organizacyjny** przyjęty Zarządzeniem Dyrektora MGOPS i zatwierdzony przez Burmistrza Więcborka.

Ośrodek jest jednostką sektora finansów publicznych funkcjonującą jako jednostka budżetowa Gminy Więcbork i zgodnie z takim usytuowaniem prawnym swoje wydatki pokrywa bezpośrednio z budżetu gminy, a wszystkie dochody przekazuje na rachunek tegoż budżetu. Ośrodek prowadzi działalność finansową dysponując środkami pochodzącymi z różnych źródeł, w tym w pierwszej kolejności dotacjami przyznawanymi z budżetu państwa, następnie środkami pochodzącymi z budżetu gminy oraz środkami pochodzącymi z innych źródeł.

Dokumenty strategiczne i programowe:

1. **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2014-2021** przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/327/2013 Rady Miejskiej W Więcborku z dnia 20 grudnia 2013 r.;

2. **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015**, przyjęty Uchwałą nr III/17/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 grudnia 2014 r.;
3. **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012-2016**, przyjęty Uchwałą Nr XX/176/2012 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 28 czerwca 2012 r.
4. **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017**, przyjęty Uchwałą Nr III/16/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 grudnia 2014 r.

Fundamentem działalności Ośrodka jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej poprzez:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej;
- dokonywanie analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- świadczenie pracy socjalnej.

Ośrodek, został wyznaczony również jako podmiot realizujący zadania nałożone na gminę, w związku z czym podejmuje działania związane z:

1. wypłatą świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny w formie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
2. koordynacją działań z zakresu przemocy w rodzinie;
3. koordynacją działań z zakresu wsparcia rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi;
4. koordynacją działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień.

Ośrodek realizuje nałożone zadania w oparciu o zmienioną strukturę organizacyjną, opartą w całości o następujące działy:

1. Finansowo-Kadrowy;
2. Pomocy Środowiskowej (w tym: *Sekcja Pracy Socjalnej, Sekcja Świadczeń i Dokumentacji oraz Sekcja Usług Opiekuńczych*);
3. Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych;
4. Administracyjno-Organizacyjny;
5. Wsparcia Rodziny.

W strukturze organizacyjnej działają również następujące:

1. **jednostki podległe:**
 - a) Świetlica Środowiskowa „UŚMIECH” w Więcborku (od 01 stycznia 2012 r. jednostka działania jako placówka wsparcia dziennego, na podstawie ustawy o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej);
 - b) Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku (ośrodek wsparcia; regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej) wraz z Klubem Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi DOMEK (ośrodek wsparcia; regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej);
2. **inne podmioty:**
 - a) Klub Seniora;
 - b) Klub Integracji Społecznej (w 2014 zawieszono działalność Klubu);
 - c) Punkt Interwencji Kryzysowej;
 - d) Zespół Interdyscyplinarny
 - e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

f) Mieszkania Chronione;

Ponadto Rada Miejska w Więcborku w 2014 r. przyjęła **6 uchwał**, umożliwiających MGOPS realizację poszczególnych zadań:

1. Uchwała Nr XXVIII/338/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób wskazanych w wieloletnim programie wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020;
2. Uchwała Nr XXXVIII/339/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej będące w zakresie zadań własnych gminy – zasiłki celowe, zasiłki okresowe, pomoc rzeczowa i na ekonomiczne usamodzielnienie się;
3. Uchwała Nr XLI/362/2014 Rady Miejskiej w Więcborku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Więcborku oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania;
4. Uchwała Nr XLVI/406/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ustalenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Mieszkaniach Chronionych w Więcborku;
5. Uchwała Nr III/16/2014 z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017;
6. Uchwała Nr III/17/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015”.

12.2. ZASOBY KADROWE

Prawa i obowiązki pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej regulują przepisy ustawy o pracownikach samorządowych, ustawa o pomocy społecznej, jak również od dnia 1.01.2012 r. przepisy ustawy o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej. Osoby wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej powinny legitymować się wysokimi kwalifikacjami określonymi w w/w ustawach.

Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Pracownicy MGOPS posiadają wysokie kwalifikacje, które stale podnoszą. Świadczy o tym ich aktywny udział w specjalistycznych kursach, szkoleniach i studiach. Dokonujące się zmiany w systemie pomocy społecznej obligują pracowników do podnoszenia kwalifikacji.

MGOPS na dzień 31.12.2014 r. zatrudniał **62 osoby**, tj.:

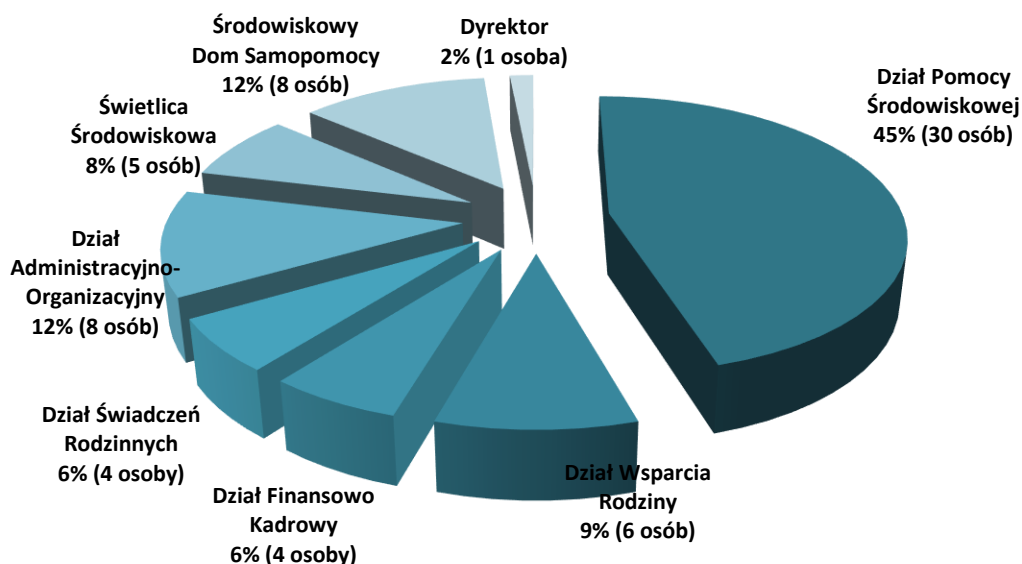
- **49 osób** w ośrodku pomocy społecznej (tj. 47,38 etatów), w tym 1 etat finansowany był przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
- **8 osób** w środowiskowym domu samopomocy (tj. 8 etatów);
- **5 osób** w świetlicy środowiskowej (tj. 4 etaty).

Dodatkowo w 2014 roku OPS posiłkował się pracą **4 osób** zatrudnionych w ramach umowy na czas zastępstwa (2 osoby) i umowy na czas określony (2 osoby) za pracowników przebywających na urlopie wychowawczym i urlopie bezpłatnym oraz długotrwałym zwolnieniu lekarskim.

Wzorem lat ubiegłych różne formy wsparcia realizowane były, w ramach **31 umów zlecenie** (przy czym 1 osoba mogła mieć w ciągu roku 2014 zawarte więcej niż 1 umowę), z czego 4 umowy finansowano ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Corocznie ośrodek umożliwia odbycie praktyk zawodowych słuchaczom szkół wyższych oraz osobom bezrobotnym biorącym udział w kursach specjalistycznych. W ramach praktyk w 2014 r. przyjęto **10 osób**, którzy zdobywali wiedzę i doświadczenie, w poszczególnych komórkach organizacyjnych OPS. Dodatkowo, w 2014 roku **13 osób** odbywało staże, nabywając praktyczne umiejętności do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy przez osobę pozostających bez zatrudnienia.

Wykres 2 Pracownicy MGOPS, z podziałem na poszczególne komórki organizacyjne, wg stanu na dzień 31.12.2014 r.

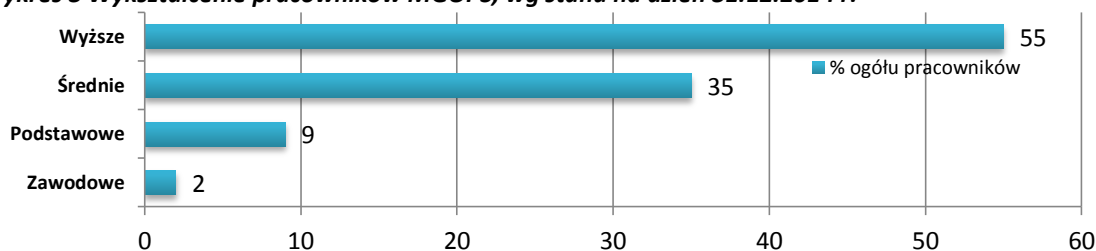
Źródło: opracowanie własne, na podstawie analizy pracowników w łącznej liczbie 66 osób, z podziałem na poszczególne komórki organizacyjne.

W 2014 r. wypłacono 5 uprawnionym osobom **nagrody jubileuszowe**. W związku z zatrudnianiem **6 osób niepełnosprawnych** tut. ośrodek na podstawie art. 21 ust. 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011, nr 127, poz. 721 ze zm.) jest **zwolniony** z wpłat na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

12.3. PODWYŻSZANIE KWALIFIKACJI KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ

Analizując poziom wykształcenia pracowników ośrodka, należy stwierdzić, że kształtuje się on na wysokim poziomie, ponad połowa pracowników, legitymowała się wykształceniem wyższym, co dowodzi, że kadra ośrodka podnosi, w sposób ciągły swoje kwalifikacje. Poniżej przedstawiono wykres obrazujący rozkład poziomu wykształcenia wszystkich pracowników OPS.

Wykres 3 Wykształcenie pracowników MGOPS, wg stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

Wśród pracowników ośrodka **9 osób posiada ukończone studia podyplomowe** (tj. 8 osób ukończyło organizację pomocy społecznej, 1 osoba ukończyła socjoterapię, 1 osoba ukończyła gospodarkę społeczną, 1 osoba ukończyła edukację przedszkolną i wczesnoszkolną, 1 osoba ukończyła aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, 1 osoba legitymuje się dyplomem w zakresie przygotowania pedagogicznego).

W 2014 roku w celu sprawniejszego realizowania zadań, **8 osób podwyższało wykształcenie na:**

1. studiach magisterskich – 1 osoba (administracja);
2. na studiach licencjackich – 1 osoba (administracja);
3. w szkole policealnej – 1 osoba (terapia zajęciowa);
4. oraz na studiach podyplomowych – 2 osoby: 1 osoba - socjoterapia, 1 osoba - aktywizacja społeczno i zawodowa osób niepełnosprawnych (studia finansowane przez Unię Europejską, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu).

Wszystkie podjęte formy doształcania w pośredni lub bezpośredni sposób wiążą się w wykonywanymi obowiązkami służbowymi (zajmowanym stanowiskiem).

W celu podnoszenia kompetencji związanych z wykonywaną pracą i zajmowanym stanowiskiem pracownicy OPS uczestniczyli w:

- **47** różnych kursach, szkoleniach, konferencjach oraz seminariach organizowanych przez firmy zewnętrzne (w większości OPS korzystał z bezpłatnych form doształcających oferowanych przez ROPS w Toruniu);
- **6** szkoleniach wewnętrznych (tematyka szkoleń dotyczyła: zasad korzystania z ZFŚS, celowego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych, wizerunku pomocy społecznej na przykładzie MGOPS w Więcborku, zasad przyznawania zasiłków dla opiekunów i zasad przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, postępowania egzekucyjnego w administracji, zmian w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Należy podkreślić, iż przy zatrudnianiu pracowników przez MGOPS w Więcborku wszystkie wymogi ustawowe w zakresie kwalifikacji zawodowych są ściśle przestrzegane. Jest to konieczne ze względu na rosnące oczekiwania zarówno w stosunku do pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno-finansowej ośrodka, głównie wskutek zwiększania liczby oraz dokonywania zmian w ramach realizowanych zadań. Stąd też tak istotne jest stałe doskonalenie zawodowe, poszerzanie posiadanej wiedzy i zdobywanie nowych umiejętności.

12.4. BUDŻET MGOPS

Finansowa realizacja zadań ośrodka w roku 2014 wykazuje niewielką tendencję spadkową. Wydatki ośrodka w roku 2014 w łącznej wysokości – 10 237 256,67 stanowią 99,29% wydatków z roku ubiegłego (10 237 256,67zł), co stanowi ok. 23,87% wydatków budżetu gminy (wydatki gminy za 2014 zamykają się kwotą 42 583 545,76zł).

Tabela 12, Dynamika wzrostu wydatków MGOPS w latach 2013 – 2014

Dział klasyfikacji budżetowej	Wydatki		Dynamika zmian w %
	2013	2014	
	1	2	3=2:1
851 – Ochrona zdrowia	178 561,51	175 402,29	98,23
852 – Pomoc społeczna	9 826 833,67	9 723 228,37	98,94
853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	231 861,49	266 225,74	114,82
ŁĄCZNIE	10 237 256,67	10 164 856,40	99,29

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z planem finansowym, po dokonanych zmianach MGOPS dysponował w roku 2014 łącznie kwotą **10 661 459,64 zł**, w tym na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – **5 348 019,15 zł** i na zadania własne gminy – **5 024 212,00 zł** oraz środki pozyskane w ramach realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego **289 228,49 zł**.

Natomiast wydatkowano kwotę **10 164 856,40 zł** - realizując plan wydatków w 95,34%, w tym na zadania zlecone – **5 307 409,32zł** (99,24% planu), zadania własne gminy **4 591 221,34 zł** (91,38% planu), zadania finansowane ze środków UE w ramach EFS – **266 225,74 zł** (92,05% planu).

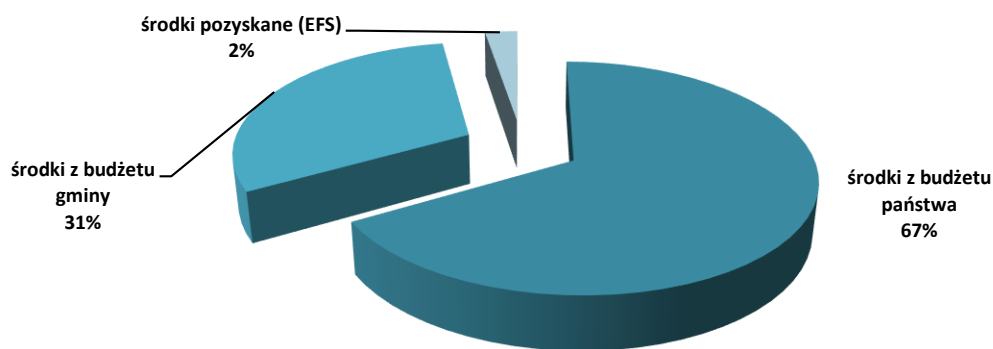
Tabela 13, Źródła finansowania zadań realizowanych przez MGOPS w 2014 roku

Źródło finansowania	Realizacja wydatków (w zł)	Udział wydatków sfinansowanych z poszczególnych źródeł finansowania w łącznej kwocie wydatków MGOPS (w %)
środki z budżetu państwa (w tym dotacje celowe)	6 782 442,22	66,72
środki z budżetu gminy	3 116 188,44	30,66
środki z budżetu UE (w ramach EFS)	266 225,74	2,62
ŁĄCZNIE	10 164 856,40	100,00

Źródło: opracowanie własne.

Udział procentowy źródeł finansowania wydatków MGOPS w roku 2013 wskazuje na dominującą rolę środków z budżetu państwa, co ilustruje wykres poniżej. Szczegółową strukturę wydatków uwzględniającą rodzaje realizowanych zadań przedstawiono w załączniku Nr 1.

Rysunek 2, Wydatkowanie budżetu MGOPS w 2014 rok, z podziałem na źródła finansowania

Źródło: opracowanie własne.

12.5. POSTĘPOWANIA W RAMACH USTAWY PZP

Dla pełnej i prawidłowej realizacji zadań, ośrodek pomocy społecznej w roku 2014 przeprowadził postępowania wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 907 z późn. zm.).

W wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego zostały zawarte następujące umowy:

1. 18 lutego 2014 r. została zawarta umowa z Panią Alicją Babińską zam. Sikorz 18, 89-400 Sępólno Kraj. na świadczenie usług psychologicznych na rzecz wychowanków Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku, w okresie od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia 19 grudnia 2014 r.
2. 13 marca 2014r. została zawarta umowa z Firmą Centrum Pomocy Psychologicznej i Psychoterapii SELF Hanna Gorejko ul. Kijowska 6/30, 85-703 Bydgoszcz na świadczenie usług psychologicznych na rzecz rodzin zamieszkujących na terenie miasta i gminy Więcbork przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w okresie w okresie od dnia 13 marca 2014r. do dnia 19 grudnia 2014r.
3. 13 marca 2014r. została zawarta umowa z Firmą Centrum Pomocy Psychologicznej i Psychoterapii SELF Hanna Gorejko ul. Kijowska 6/30, 85-703 Bydgoszcz na świadczenie usług psychologicznych na rzecz uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku, w okresie w okresie od dnia 13 marca 2014r. do dnia 19 grudnia 2014 r.
4. 13 marca 2014r. została zawarta umowa z Firmą Centrum Pomocy Psychologicznej i Psychoterapii SELF Hanna Gorejko ul. Kijowska 6/30, 85-703 Bydgoszcz na świadczenie usług psychologicznych na rzecz uczestników Klubu Samopomocy „Domek” w Więcborku, w okresie w okresie od dnia 13 marca 2014 r. do dnia 19 grudnia 2014 r.
5. 30 grudnia 2014 r. została zawarta umowa z firmą Restauracją-Barem „Pomorzanka” ul. Hallera 27, 89-410 Więcbork, reprezentowaną przez Wiesławę Szyk i Jana Śliwińskiego na przygotowanie i dostarczenie (dowóz) w dni nauki szkolnej, w okresach od dnia 12 stycznia 2015r. do dnia 26 czerwca 2015r. oraz od dnia 07 września 2015r. do dnia 18 grudnia 2015r. do szkół w gminie Więcbork (tj. do Zespołu Szkół w Pęperzynie, Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu, Szkoły Podstawowej im. Jana i Elżbiety Orzelskich w Runowie Krajeńskim, Zespołu Szkół w Sypniewie, Szkoły Podstawowej w Zakrzewku), gorących posiłków jednodaniowych, dla uczniów zamieszkujących na terenie gminy Więcbork.

6. 30 grudnia 2014 r. została zawarta umowa z firmą Żywnie Zbiorowe i Gastronomia ul. Plac Odrodzenia 22/23, 89-430 Kamień Kraj. reprezentowaną przez Bronisława Becker na przygotowanie i dostarczenie (dowóz) w dni robocze, w okresie od dnia 05 stycznia 2015r. do dnia 18 grudnia 2015 r. gorących posiłków jednodaniowych, dziennie dla ok. 35 osób - uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku przy ulicy Pocztovej 16.
7. 30 grudnia 2014 r. została zawarta umowa z firmą Restauracją-Barem „Pomorzanka” ul. Hallera 27, 89-410 Więcbork, reprezentowaną przez Wiesławę Szyk i Jana Śliwińskiego przygotowanie i wydawanie gorących posiłków obiadowych - jednodaniowych na terenie miasta Więcborka od poniedziałku do niedzieli, w godzinach od 11⁰⁰ do 15⁰⁰, w okresie od dnia 05 stycznia 2015 r. do dnia 24 grudnia 2015 r., dla ok. 65 osób dziennie.

Dnia 14 marca 2014 r. Sejm RP uchwalił długo oczekiwaną nowelizację ustawy Prawo Zamówień Publicznych obejmującą m.in. zmianę progu kwotowego wskazanego w art. 4 pkt 8 ustawy z 14.000 euro na 30 000 euro. Nowelizacja została opublikowana w Dzienniku Ustaw RP w dniu 1 kwietnia 2014r. i weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia tj. w dniu 16 kwietnia 2014 r.

W związku z powyższym od dnia 16 kwietnia 2014 r. Zamawiający nie ma obowiązku stosowania ustawy PZP, jeżeli szacunkowa wartość zamówienia netto nie przekroczy równowartości kwoty 30.000 euro. Kurs euro do zamówień publicznych określa Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2013 r. i wynosił w 2014 r. - 4,2249 zł.

Do dnia 15 kwietnia 2014 r. w Miejsko-Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej w Więcborku stosowano procedury określone w Regulaminie udzielania zamówień, których wartość nie przekracza równowartości kwoty 14.000 euro, obowiązującym w ośrodku pomocy społecznej na podstawie Zarządzenia Nr DO.021.19.2013 Dyrektora MGOPS w Więcborku z dnia 01 lipca 2013 r. Natomiast od dnia 16 kwietnia 2014 r. stosowano procedury określone w Regulaminie udzielania zamówień, których wartość nie przekracza równowartości kwoty 30.000 euro, obowiązującym w ośrodku pomocy społecznej na podstawie Zarządzenia Nr DO.021.14.2014 Dyrektora MGOPS w Więcborku z dnia 16 kwietnia 2014 r.

12.6. SKARGI I WNIOSKI

W 2014 roku do MGOPS w Więcborku nie wpłynęła żadna skarga dotycząca pracy OPS.

12.7. KONTROLE

W roku 2014 Ośrodek Pomocy Społecznej poddawany były zewnętrznym działaniom sprawdzającym i kontrolnym 6 razy, w tym:

1. Najwyższa Izba Kontroli – wykorzystanie dotacji otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami – nieprawidłowości nie stwierdzono.
2. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny – kontrola sprawdzająca realizację decyzji z dnia 19.07.2013 r. – nieprawidłowości nie stwierdzono.
3. Wydział Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy – organizacja jednostki, struktura zatrudnienia i kwalifikacje kadry, prawidłowość przyznawania pomocy w formie zasiłku okresowego – nieprawidłowości nie stwierdzono.

4. Burmistrz Więcborka – wybrane zagadnienia prowadzenia dokumentacji kontroli zarządczej – zalecono: pracowanie Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (opracowano) i opracowanie kart usług (opracowano) - innych nieprawidłowości nie stwierdzono.
5. Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Więcborku – rodzaje i kryteria przyznawania świadczeń – nieprawidłowości nie stwierdzono.
6. Państwowa Inspekcja Pracy w Bydgoszczy – sprawdzenie warunków pracy B.S. oraz prawidłowość funkcjonowania regulaminów: pracy, wynagradzania i funduszu świadczeń socjalnych – nakazano dokonanie oceny oświetlenia (wynik prawidłowy) i wniesiono o przyznawanie świadczeń z ZFŚS w uzgodnieniu z przedstawicielem związku zawodowego (zastosowano) – innych nieprawidłowości nie stwierdzono.

13. POTRZEBY I PLANY W ZAKRESIE ŚWIADCZENIA POMOCY NA RZEC MIESZKAŃCÓW GMINY NA ROK 2015

Z punktu widzenia dalszej poprawy jakości usług świadczonych przez MGOPS na rzecz mieszkańców miasta i gminy Więcbork na omówienie zasługują w szczególności potrzeby szkoleniowe pracowników MGOPS, potrzeby remontowe oraz potrzeby w zakresie świadczonych usług, należy przedstawić również plany w zakresie rozwoju oferty wsparcia i pomocy rzecz klientów pomocy społecznej.

13.1. POTRZEBY NA ROK 2015

1. potrzeby szkoleniowe:

- a) umożliwienie doskonalenia zawodowego kadry Ośrodka Pomocy Społecznej zgodnie z potrzebami pracowników (w szczególności: metodyka pracy socjalnej w kontekście zawieranych kontraktów socjalnych; superwizja; bezpieczeństwo pracowników wykonujących pracę w terenie;
- b) dalsze podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego przy wykorzystaniu istniejącej oferty szkoleniowej;

2. potrzeby w zakresie remontów, modernizacji i adaptacji:

- a) budynek przy ulicy Mickiewicza 22A nie spełnia wymogów dotyczących niwelowania barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, starszych (strome schody wewnątrz budynku, brak podjazdu dla wózków na zewnątrz budynku) w związku z tym rozpatrywana jest możliwość montażu platformy schodowej dla osób niepełnosprawnych;
- b) konieczność osiągnięcia standaryzacji Mieszkań Chronionych, a zwłaszcza likwidacja barier architektonicznych i stworzenie przynajmniej 1 dodatkowego pokoju (zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem w tym zakresie od 2015 r. Mieszkania Chronione muszą funkcjonować dla co najmniej 3 mieszkańców);

3. potrzeby w zakresie podnoszenia jakości usług:

- a) wypracowywanie nowego podejścia do **pracy socjalnej**, próby wypracowania elementów ewaluacji pracy socjalnej ;
- b) podejmowanie dalszych działań dążących do osiągnięcia odpowiedniego poziomu **współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami**, który zmierza do zwiększenia skuteczności świadczonych

usług na rzecz mieszkańców gminy (w szczególności na przemoc w rodzinie oraz przeciwdziałania uzależnieniom);

- c) podejmowanie działań zmierzających do rozwoju **wolontariatu** na rzecz mieszkańców gminy;
- d) poszerzenie **poradnictwa specjalistycznego** o nowy katalog specjalistów w dziedzinie szeroko rozumianego wsparcia rodziny, obywatela, człowieka (np. logopeda, prawnik, dietetyk);
- e) pozyskanie środków finansowych na zwiększenie **rozmiaru świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania dla osób (w szczególności dzieci) zaburzonych psychicznie w zależności od potrzeb w oparciu o wsparcie psychologa, rehabilitanta, logopedy, pracownika socjalnego i innych osób;
- f) równie ważną kwestią pozostałą do rozwiązania jest **konieczność roszszerzania pomocy w formie opieki długoterminowej nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi** na terenie naszej gminy;
- g) pozyskanie **dodatkowych środków finansowych na działalność Świetlicy Środowiskowej UŚMIECH w Więcborku**. Rosnące koszty stałe, które ponosi placówka (media) powodują, iż bez dodatkowego wsparcia placówka ograniczy ofertę edukacyjną (różnorodność zajęć dla dzieci).
- h) dostrzega się potrzebę rozwoju dziennego oparcia społecznego dla osób starszych np. Kluby Seniora na terenach wsi, rozwój świetlic dla seniorów, (obecnie funkcjonujący Klub Seniora jest podmiotem niewydolnym z powodu ograniczonych zasobów finansowych przeznaczanych przez gminę na funkcjonowanie Klubu, brak własnej siedziby, brak kadry bezpośrednio zaangażowanej w funkcjonowanie Klubu – aktualnie Klub prowadzony jest przez pracowników OPS w ramach obowiązków służbowych);
- i) niezbędna będzie również realizacja działań ukierunkowanych na rozwój i prowadzenie szeregu usług społecznych adresowanych do osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki - w miejscu zamieszkania lub całodobowych placówkach pomocy społecznej, np. rozwój usług społecznych na rzecz tej grupy, m.in. usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania.

4. potrzeby w zakresie zmian organizacyjno-prawnych funkcjonowania jednostki:

- a) ciągle istnieje konieczność doprowadzenia do funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku, w ramach odrębnej jednostki organizacyjnej (zalecenia pokontrolne z dnia 28 stycznia 2013 r. wydane przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, nr WPS.III.431.1.14.2012.JW/ARK);
- b) uregulowanie kwestii prawnej korzystania z nieruchomości:
 - przy ul. Pocztovej 16 z przeznaczonej na potrzeby:
 - Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku (zalecenia pokontrolne z dnia 28 stycznia 2013 r. wydane przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, nr WPS.III.431.1.14.2012.JW/ARK);
 - Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku.
 - przy ul. Mickiewicza 22a – siedziba MGOPS;
 - przy ul. Kościuszki 3 – siedziba Mieszkań Chronionych.

Obecny stan prawny uniemożliwia choćby przeprowadzenie jakichkolwiek inwestycji.

13.2. PLANY NA ROK 2015

Rok 2015 będzie dla ośrodka kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw oraz podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania

problemów społecznych, które są niezbędne, aby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna. Do najważniejszych należą:

- I. Przeprowadzenie monitoringu działań ujętych w **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2014 – 2021**. W tym celu konieczne będzie opracowanie druku „karty monitorującej”, który jednoznacznie oceni co z zaplanowanych działań zostało zrealizowane i w jakim zakresie, a czego nie udało się wdrożyć i z jakich powodów;
- II. Realizacja działań wynikających z **Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012-2016 oraz Gminny Program Profilaktyki I Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych Uzależnień w Gminie Więcbork na 2015 r.**
- III. Sporządzanie **OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ** będącej podstawą przedkładania rekomendacji do tworzenia budżetu
- IV. Dalsze **aktywne wdrażanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** w zakresie pracy z rodziną na rzecz utrzymania dziecka w rodzinie (rozwój asystentury, powstawanie rodzin wspierających, rozwój działań interdyscyplinarnych, poszerzenie poradnictwa specjalistycznego);
- V. Intensyfikacja działań i współpraca wszystkich służb w zakresie przeciwdziałania **przemocy w rodzinie**, w tym również podjęcie szerokich działań profilaktycznych mających **na celu zmianę funkcjonujących w świadomości społecznej stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie.** **Dążyć należy również do dalszego rozwoju infrastruktury pomocowej i wzrostu kompetencji kadr funkcjonujących w tej sferze (uczestnictwo w międzysektorowych szkoleniach);**
- VI. Systematyczne podejmowania działań aktywizujących i integrujących społeczność lokalną poprzez współorganizację przedsięwzięć organizowanych będą przy współudziale lokalnych podmiotów, w szczególności NGO, z wykorzystaniem posiadanych zasobów kadrowych i rzeczowych;
- VII. Wywołanie **lokalnych dyskusji nt. zmian demograficznych** i stojących przed gminą wyzwań przede wszystkim w funkcjonowaniu usług publicznych, zwłaszcza należących do zadań własnych gmin – bowiem obecnie znacznie zmienia się zapotrzebowanie na usługi publiczne (pod względem ilościowym i jakościowym) przede wszystkim w sektorze opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz kultury.

14. ZAŁĄCZNIKI

14.1. WYKONANIE BUDŻETU MGOPS W WIĘCBORKU W ROKU 2014

Rozdział	§	Wyszczególnienie	plan	wykonanie	%
OGÓŁEM			10 661 459,64	10 164 856,40	95,34
DZIAŁ 851 - OCHRONA ZDROWIA			190 200,00	175 402,29	92,22
85153	ZWALCZANIE NARKOMANII		8 490,00	6 170,00	72,67
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,00	0	0
	4300	Zakup usług pozostałych	6 990,00	6 170,00	88,27
85154	PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLOWI		181 510,00	169 045,09	93,13
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	350,00	244,44	69,84
	4120	Składki na Fundusz Pracy	50,00	0	0
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	23 540,00	18 400,00	78,16
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	84 326,00	82 289,86	97,59
	4260	Zakup energii	17 000,00	16 999,55	100,00
	4300	Zakup usług pozostałych	54 708,00	49 784,76	91,00
	4370	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	1 324,00	1 114,97	84,21
	4430	Różne opłaty i składki	212,00	211,51	99,77
85156	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE ORAZ ŚWIADCZENIA DLA OSÓB NIEOBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO		200,00	187,20	93,60
	4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	200,00	187,20	93,60
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA			10 182 031,15	9 723 228,37	95,49
85201	PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE		20 500,00	14 652,59	71,48
	3110	Świadczenia społeczne	20 500,00	14 652,59	71,48
85202	DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ		396 100,00	338 387,52	85,43
	4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	396 100,00	338 387,52	85,43
85203	OŚRODKI WSPARCIA		580 526,51	578 241,65	99,61
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	800,00	348,50	43,56
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	238 371,52	238 200,41	99,93
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	14 032,16	14 032,16	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	47 998,99	47 968,43	99,94
	4120	Składki na Fundusz Pracy	5 460,00	5 410,30	99,09
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	40 810,00	40 810,00	100,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	102 774,82	102 277,96	99,52
	4260	Zakup energii	53 510,00	53 475,95	99,94
	4270	Zakup usług remontowych	3 200,00	2 735,76	85,49
	4280	Zakup usług zdrowotnych	1 315,00	1 310,00	99,62
	4300	Zakup usług pozostałych	55 876,29	55 693,35	99,67
	4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	643,07	641,76	99,80
	4370	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	1 140,00	1 088,15	95,45
	4410	Podróże służbowe krajowe	500,00	239,26	47,85
	4430	Różne opłaty i składki	4 280,83	4 280,83	100,00
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	7 478,83	7 478,83	100,00

	4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	510,00	510,00	100,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 825,00	1 740,00	95,34
85204	RODZINY ZASTĘPCZE		37 500,00	26 318,18	70,18
	3110	Świadczenia społeczne	37 500,00	26 318,18	70,18
85205	ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE		27 280,00	18 966,86	69,53
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	500,00	340,47	68,09
	4120	Składki na Fundusz Pracy	80,00	47,80	59,75
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	12 100,00	7 182,50	59,36
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 890,00	289,92	15,34
	4300	Zakup usług pozostałych	12 560,00	11 106,17	88,42
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	150,00	0	0
85206	WSPIERANIE RODZINY		370 558,00	297 895,71	80,39
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	500,00	334,65	66,93
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	230 720,94	188 718,65	81,80
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	14 200,05	14 200,05	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	42 453,44	34 689,33	81,71
	4120	Składki na Fundusz Pracy	5 020,33	3 815,05	75,99
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	14 300,00	13 000,00	90,91
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 149,73	6 500,00	64,04
	4280	Zakup usług zdrowotnych	857,44	483,20	56,35
	4300	Zakup usług pozostałych	30 000,00	20 222,94	67,41
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	2 400,00	2 300,00	95,83
	4410	Podróże służbowe krajowe	8 400,00	6 355,77	75,66
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	6 476,07	6 476,07	100,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	5 080,00	800,00	15,75
85212	ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO		4 686 710,00	4 651 631,15	99,25
	3110	Świadczenia społeczne	4 363 441,91	4 346 448,55	99,61
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	140 550,00	140 457,78	99,93
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	9 770,20	9 770,20	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	147 171,68	135 224,92	91,88
	4120	Składki na Fundusz Pracy	3 655,00	3 630,07	99,32
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	120,00	120,00	100,00
	4300	Zakup usług pozostałych	4 125,49	3 549,52	86,04
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	4 375,72	4 375,72	100,00
	4580	Pozostałe odsetki	12 500,00	7 814,39	62,52
	4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 000,00	240,00	24,00
85213	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE OPŁACANE ZA OSOBY POBIERAJĄCE NIEKTÓRE ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ, NIEKTÓRE ŚWIADCZENIA RODZINNE ORAZ ZA OSOBY UCZESTNICZĄCE W ZAJĘCIACH W CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ		33 473,00	32 168,09	96,10

	4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	33 473,00	32 168,09	96,10
85214	ZASIŁKI I POMOC W NATURZE ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE		873 481,00	783 280,58	89,67
	3110	Świadczenia społeczne	866 921,00	777 028,72	89,63
	3119	Świadczenia społeczne	6 560,00	6 251,86	95,30
85216	ZASIŁKI STAŁE		271 454,00	270 692,49	99,72
	3110	Świadczenia społeczne	246 454,00	245 711,16	99,70
	3119	Świadczenia społeczne	25 000,00	24 981,33	99,93
85219	OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ		2 128 508,49	2 027 710,26	95,26
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	31 030,80	29 087,77	93,74
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 350 910,90	1 318 543,80	97,60
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	104 987,78	104 987,78	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	253 152,01	242 972,58	95,98
	4120	Składki na Fundusz Pracy	35 000,00	29 106,29	83,16
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 800,00	1 800,00	100,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	130 061,46	104 258,40	80,16
	4260	Zakup energii	15 200,00	13 768,88	90,58
	4270	Zakup usług remontowych	15 000,00	9 904,46	66,03
	4280	Zakup usług zdrowotnych	2 300,00	1 378,10	59,92
	4300	Zakup usług pozostałych	101 300,00	91 568,16	90,39
	4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	1 100,00	938,88	85,35
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	1 500,00	718,98	47,93
	4370	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	5 500,00	4 342,69	78,96
	4410	Podróże służbowe krajowe	18 000,00	14 833,68	82,41
	4430	Różne opłaty i składki	2 500,00	2 456,27	98,25
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	47 538,54	47 538,54	100,00
	4570	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu pozostałych podatków i opłat	127,00	127,00	100,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	11 500,00	9 378,00	81,55
85220	JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA, MIESZKANIA CHRONIONE I OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ		25 000,00	9 649,97	38,60
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	12 100,00	6 350,60	52,48
	4260	Zakup energii	2 400,00	1 559,93	65,00
	4270	Zakup usług remontowych	8 500,00	0	0
	4300	Zakup usług pozostałych	1 800,00	1 553,25	86,29
	4430	Różne opłaty i składki	200,00	186,19	93,10
85228	USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE		21 400,00	19 953,65	93,24
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	204,30	0	0
	4120	Składki na Fundusz Pracy	28,66	0	0
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	19 125,00	17 955,00	93,88
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 042,04	1 998,65	97,88
85295	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ		709 540,15	653 679,67	92,13
	3110	Świadczenia społeczne	685 140,00	629 464,90	91,87
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	160,63	160,63	100,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	22,54	14,21	63,04

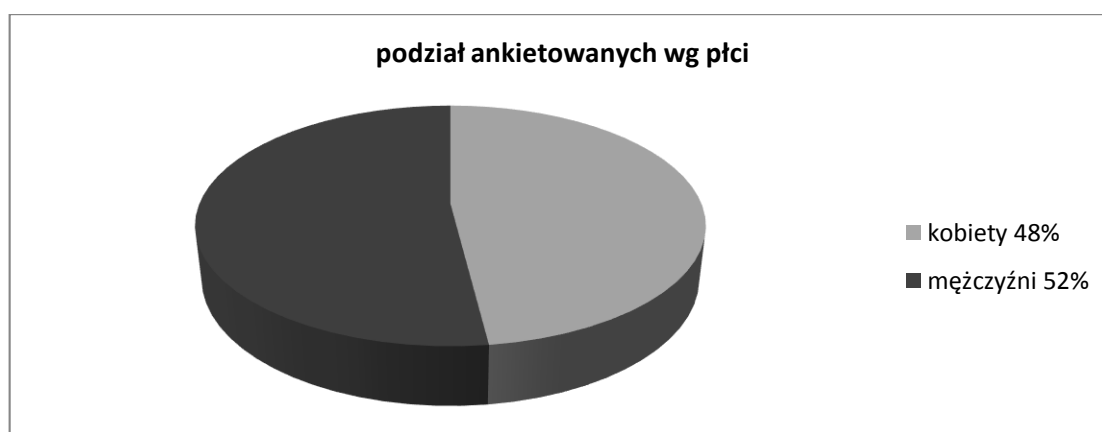
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 220,00	5 220,00	100,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 256,98	15 079,93	98,84
	4300	Zakup usług pozostałych	3 740,00	3 740,00	100,00
DZIAŁ 853 – POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ			289 228,49	266 225,74	92,05
85395	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ		289 228,49	266 225,74	92,05
	3037	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	42 498,10	32 896,71	77,41
	3039	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 249,90	1 741,59	77,41
	4017	Wynagrodzenia osobowe pracowników	75 657,98	72 498,33	95,82
	4019	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4 005,42	3 838,14	95,82
	4047	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2 223,48	2 223,48	100,00
	4049	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	117,71	117,71	100,00
	4117	Składki na ubezpieczenia społeczne	28 976,92	25 562,87	88,22
	4119	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 534,07	1 353,33	88,22
	4127	Składki na Fundusz Pracy	2 349,66	2 155,11	91,72
	4129	Składki na Fundusz Pracy	124,40	114,09	91,71
	4177	Wynagrodzenia bezosobowe	36 017,21	36 017,21	100,00
	4179	Wynagrodzenia bezosobowe	1 906,79	1 906,79	100,00
	4217	Zakup materiałów i wyposażenia	12 994,94	9 099,57	70,02
	4219	Zakup materiałów i wyposażenia	687,98	481,75	70,02
	4307	Zakup usług pozostałych	72 929,05	71 347,89	97,83
	4309	Zakup usług pozostałych	3 860,95	3 777,24	97,83
	4447	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 038,93	1 038,93	100,00
	4449	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	55,00	55,00	100,00

Źródło: opracowanie własne.

14.2. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY

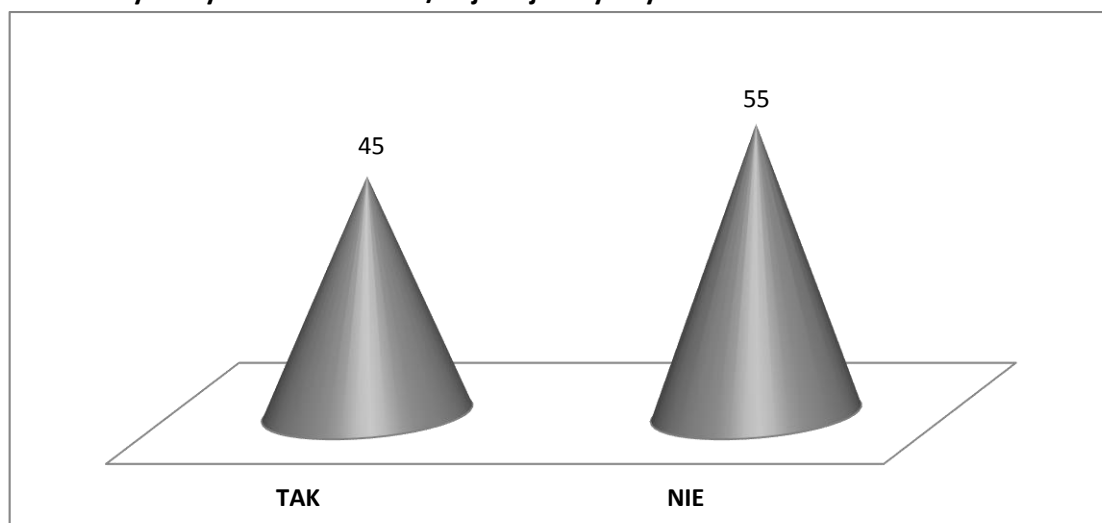
Aby efektywnie podejmować działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w szerokim tego słowa znaczeniu niezbędne jest rozeznanie tego problemu na terenie miasta i gminy Więcbork. W tym celu Zespół Interdyscyplinarny opracował wzory ankiet dla szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych jak i dla osób dorosłych. **Rozesłano łącznie 1 144 ankiety do siedziby tut. ośrodka dostarczono łącznie 828 wypełnionych ankiet.** Dane do ankiety zbierano w okresie 14.04.2014 r. do 31.05.2014 r.. Poniżej przedstawione zostały wyniki ankiet.

SZKOŁY PODSTAWOWE KLASY IV-VI

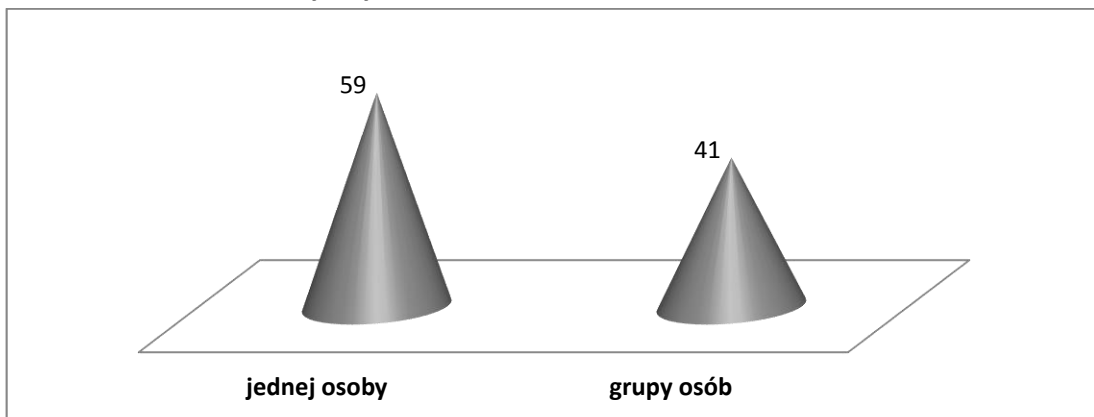

W ankietach opracowano pytania, które miały na celu zdiagnozowanie problemu przemocy w szkołach. Poniżej w formie wykresów przedstawiono wyniki odpowiedzi na poszczególne pytania. Wszystkie liczby w wykresach obrazują % odpowiedzi w stosunku do wszystkich ankiet.

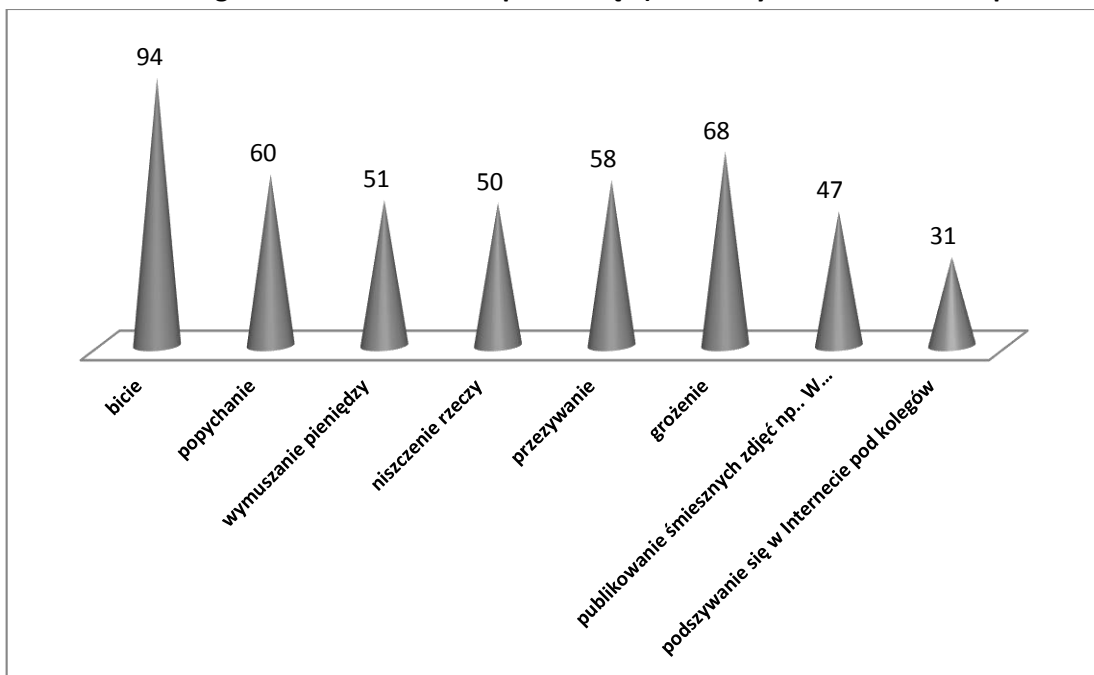
1. Czy kiedykolwiek doznałeś/aś jakiegó krzywdy w szkole?

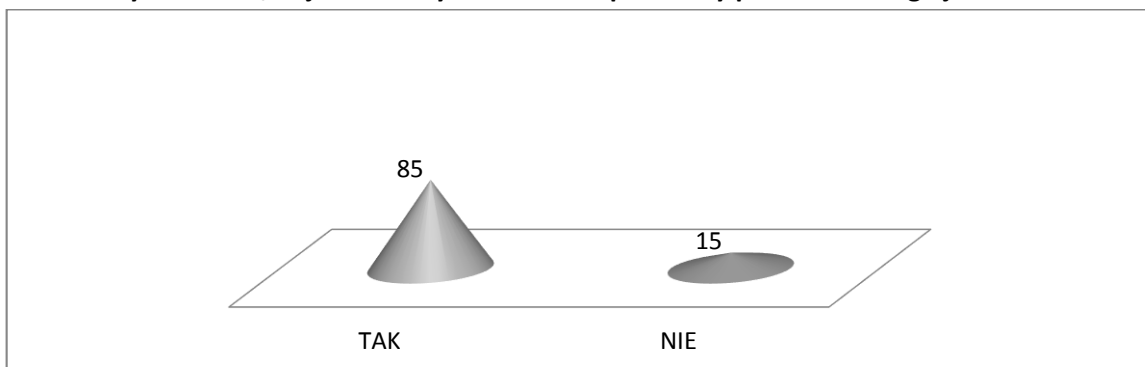
2. Jeśli doznałeś krzywdy to od:

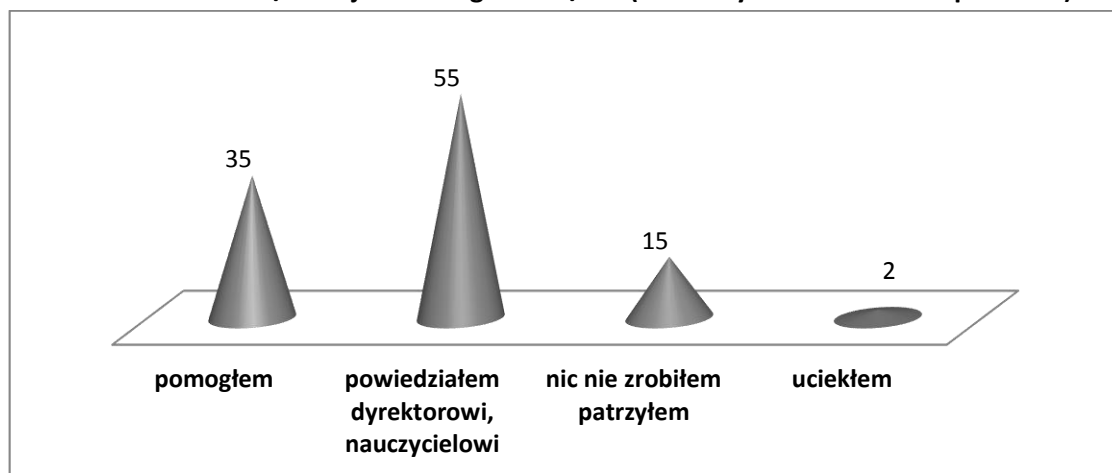
3. Co według Ciebie można nazwać przemocą? (można było udzielić kilku odpowiedzi)

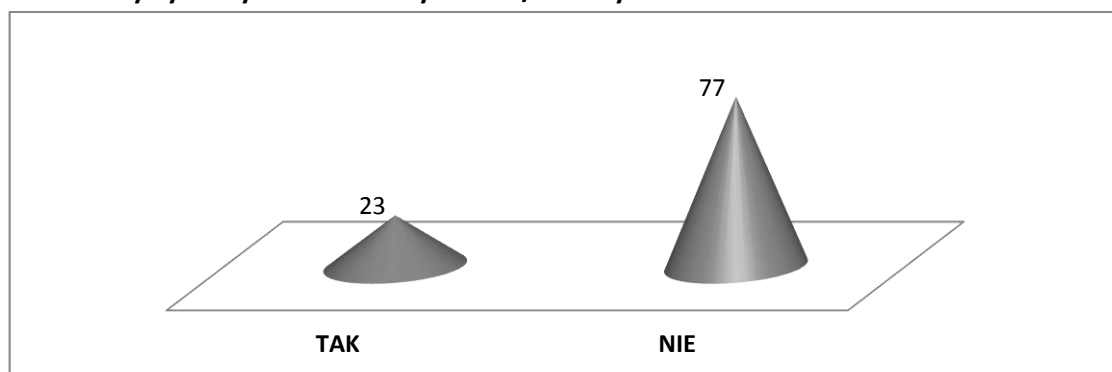
4. Czy widziałeś/aś jak ktoś używał w szkole przemocy przeciwko drugiej osobie?

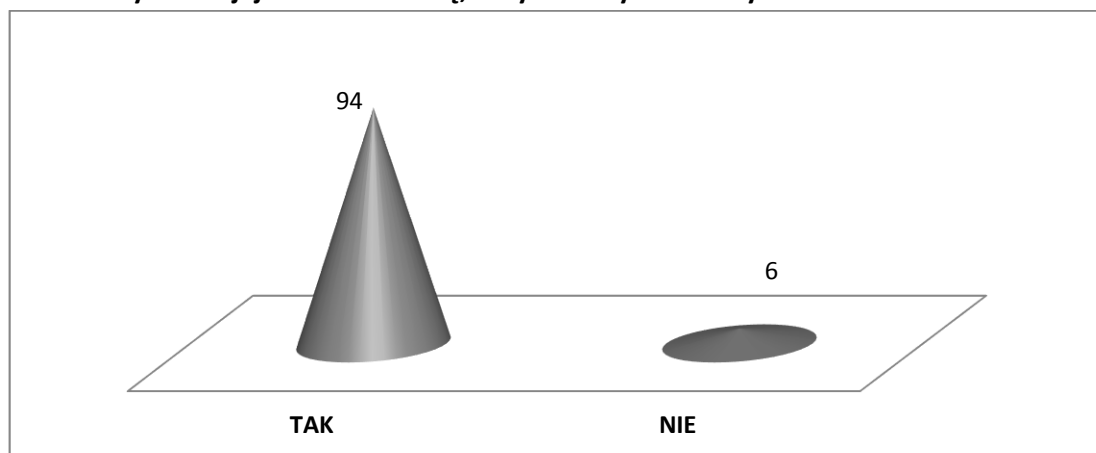
5. Jeśli widziałeś/aś to jak zareagowałeś/aś? (niekiedy zaznaczono 2 odpowiedzi)

6. Czy Ty kiedyś w szkole krzywdziłeś/aś innych?

7. Czy w Twojej szkole mówi się, żeby nie krzywdzić innych?

Analizując powyższe ankiety można pokusić się na stwierdzenie, że przemoc w szkołach podstawowych jest widoczna. 45% ankietowanych deklaruje, że doświadczyło krzywdy w szkole. Sprawcą w 59% była jedna osoba, pozostały procent stanowi grupa osób. 23% ankietowanych krzywdziło innych w szkole. W szkołach podstawowych powinno się więcej mówić o tzw. cyberprzemocy. Dzieci nie zauważają nic złego w rozpowszechnianiu w Internecie obraźliwych komentarzy czy też zdjęć swoich kolegów, uważają to za coś

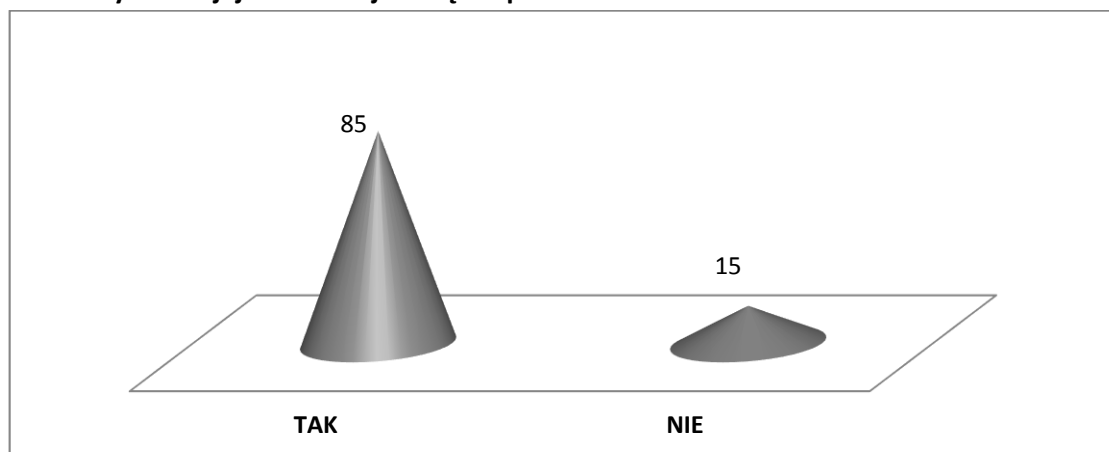
naturalnego. W szkołach podstawowych widoczna jest jeszcze wrażliwość na krzywdę drugiego człowieka, bo aż 90% ankietowanych zareagowało na krzywdzenie kolegów.

GIMNAZJA, SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

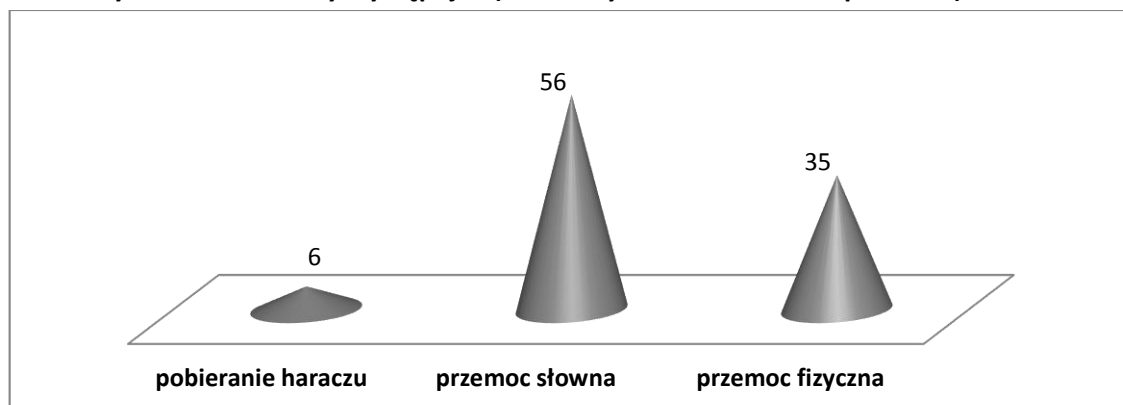

Poniżej w formie wykresów przedstawiono wyniki odpowiedzi na poszczególne pytania zawarte w ankietach. Wszystkie liczby w wykresach obrazują % odpowiedzi w stosunku do wszystkich ankiet.

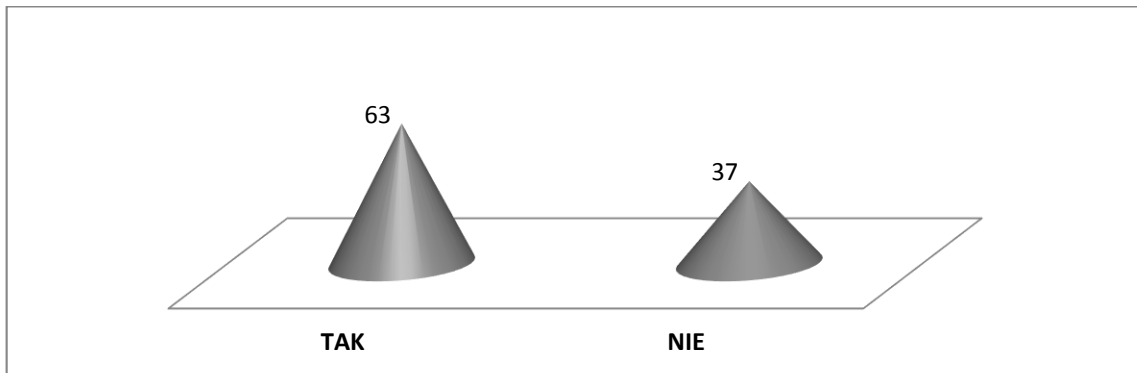
1. Czy w Twojej szkole czujesz się bezpiecznie?

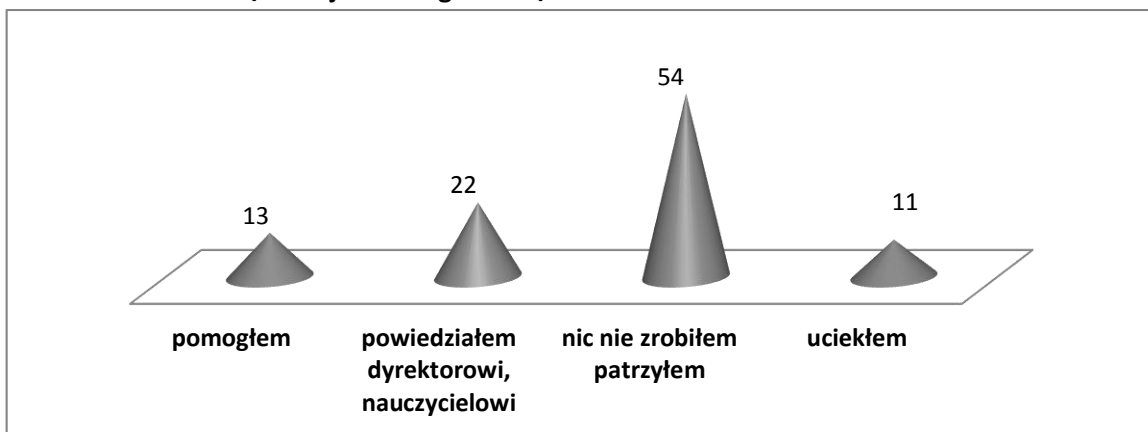
2. Czy na terenie szkoły występuje? (można było udzielić kilku odpowiedzi)

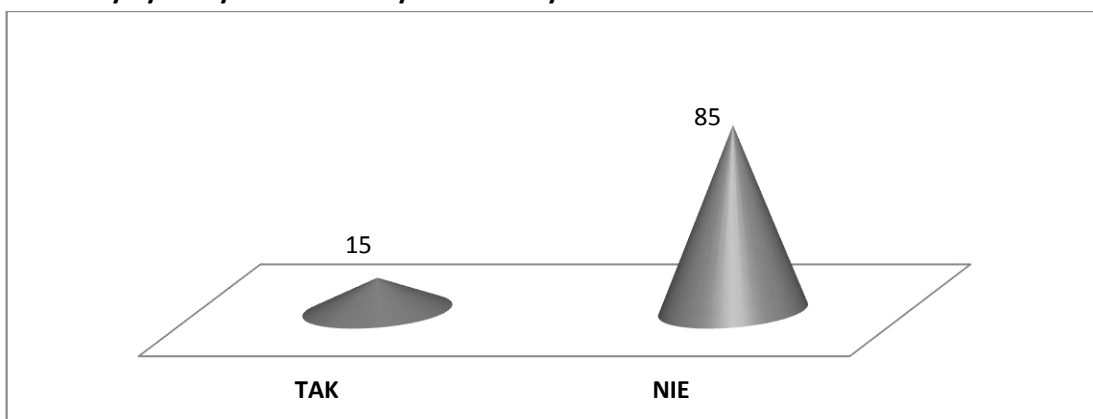
3. Czy widziałeś/aś jak ktoś używał w szkole przemocy przeciwko drugiej osobie?

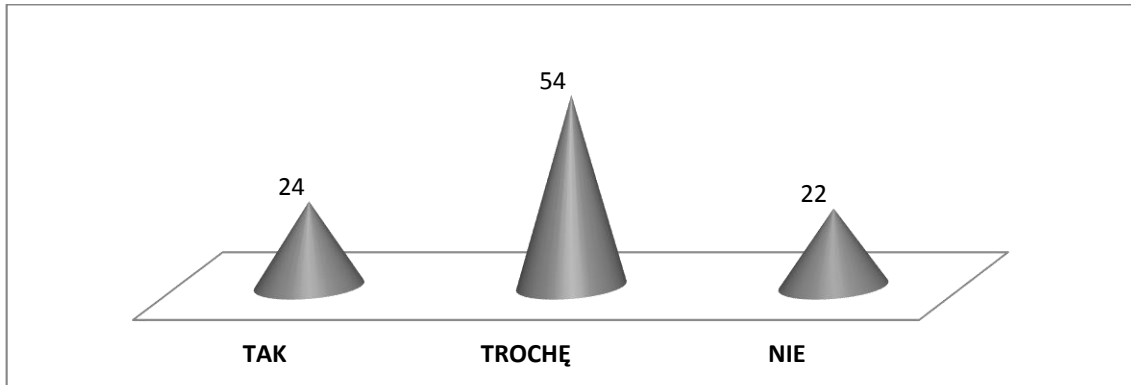
4. Jeśli widziałeś/aś to jak zareagowałeś/aś?

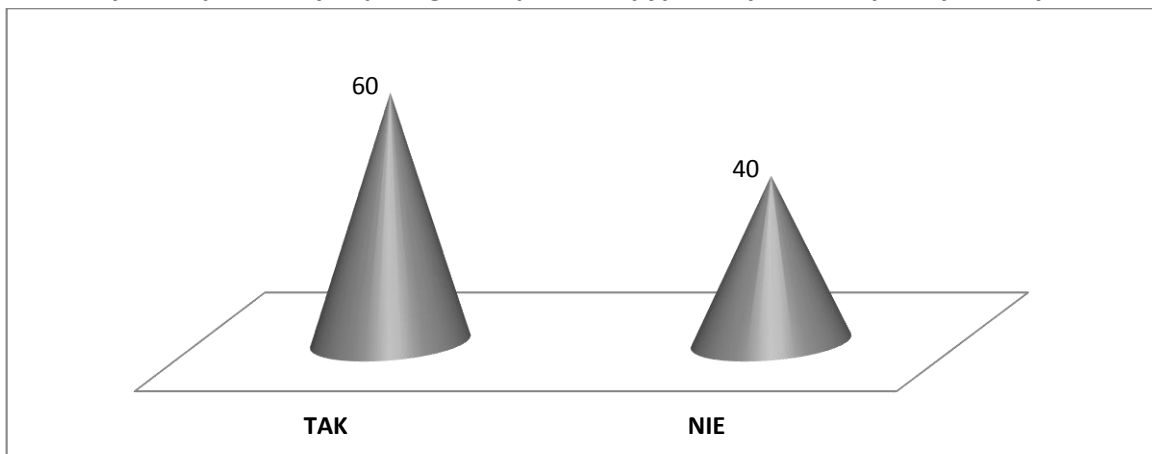
5. Czy Ty kiedyś w szkole krzywdziłeś innych?

6. Czy zajęcia na temat przemocy mogłyby zmienić sposób myślenia młodzieży?

7. Czy wiesz jakie instytucje, organizacje udzielają pomocy osobom pokrzywdzonym?

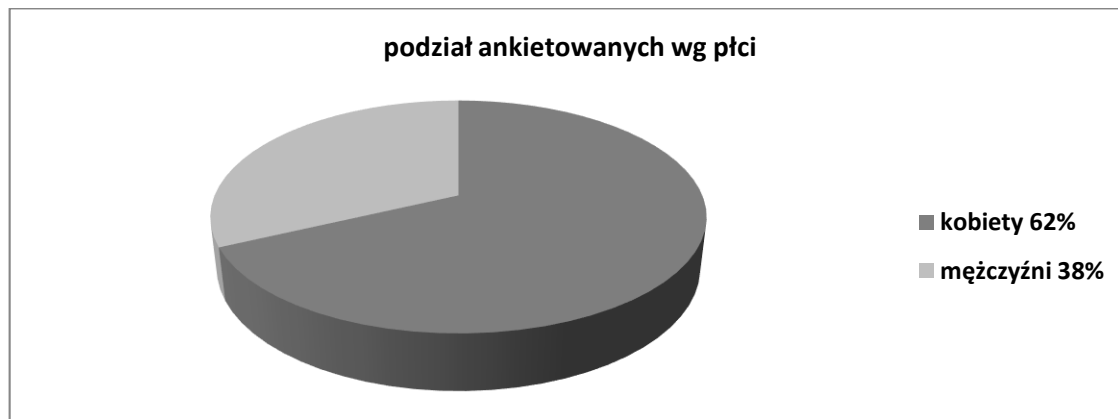

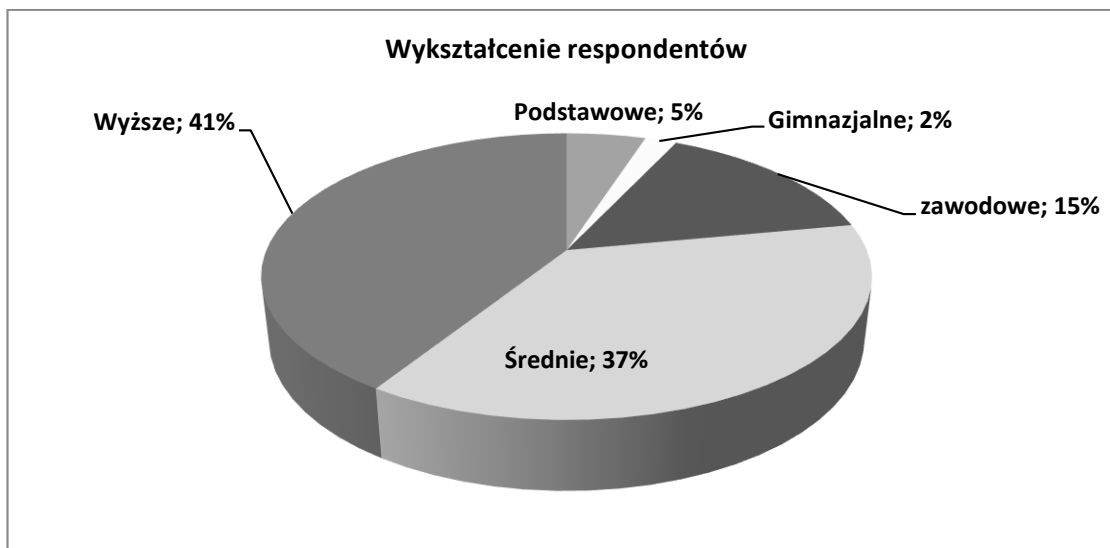
85% ankietowanych na terenie szkoły czuje się bezpiecznie. Na pierwszy plan wysuwa się przemoc słowna (ubliżanie, grożenie, wyśmiewanie, dokuczanie, ośmieszanie), jej konsekwencją jest poczucie zagrożenia, odrzucenie i wyizolowanie drugiej osoby z grupy. Niepokojącym zjawiskiem w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych jest zanikanie wrażliwości na krzywdę drugiej osoby, tylko 35% ankietowanych pomogło atakowanej osobie. 60% ankietowanych wie jakie instytucje udzielają pomocy osobom doświadczającym przemocy.

Duży wkład w zakresie przeciwdziałania przemocy powinny mieć placówki oświatowe, ważna jest tutaj rola pedagogów i wychowawców. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym sposobem rozwiązywania wszelkich problemów jest przemoc. Działania przemocowe mogą być następstwem niezaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka jakim są: miłość i poczucie bezpieczeństwa. Dlatego tak istotne jest podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców dzieci poprzez ich udział w zajęciach psychoedukacyjnych, a także edukacja ich w zakresie potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży. W zapobieganiu przemocy i agresji bardzo istotne jest wyposażenie dzieci i młodzieży w umiejętności radzenia sobie z bezradnością i lękiem w momencie zagrożenia jak również nauka sposobów obrony przed agresją innych. Można to osiągnąć poprzez realizację programów wychowawczych, w których propagowane będą zachowania prospołeczne tzn. przestrzeganie prawa, organizowanie czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, uczenie szacunku i nabywanie umiejętności konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, rozpoznawanie i nauczanie prospołecznego wyrażania swoich uczuć i emocji, tolerancji i empatii dla innych. Dzieci i młodzież muszą być świadome, że w szkole nie jest tolerowane stosowanie przemocy i agresji, i że za jej stosowanie trzeba ponieść konsekwencje. Duży nacisk należy położyć na rozwijanie

kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze jak i w zakresie socjoterapii. Bardzo istotna jest współpraca szkoły z rodzicami dziecka jak i dobra znajomość środowiska rodzinnego ucznia w celu zrozumienia niewłaściwych postaw dziecka. Musimy mieć świadomość, że duży wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma także dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia.

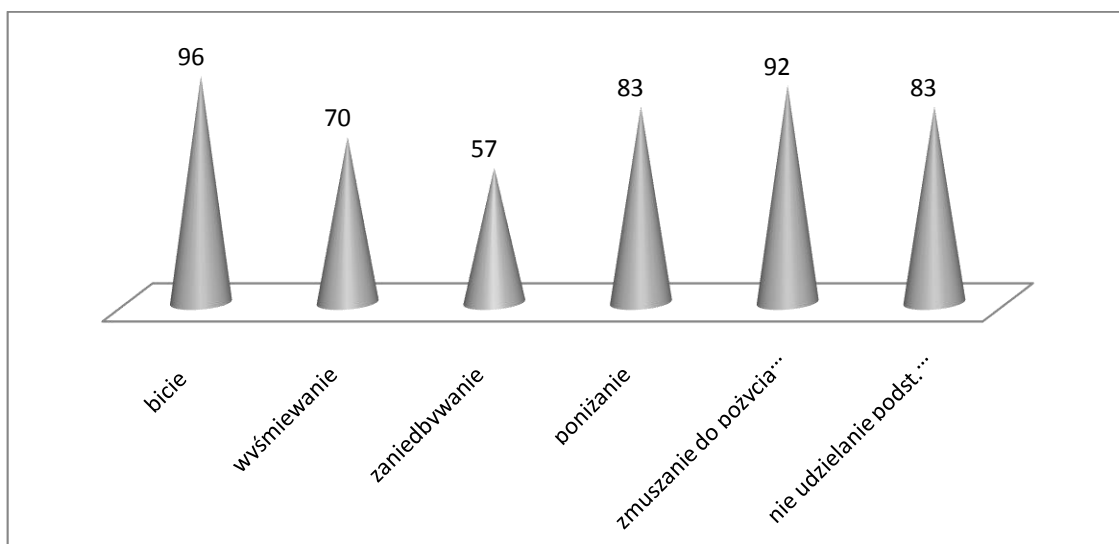
OSOBY DOROSŁE

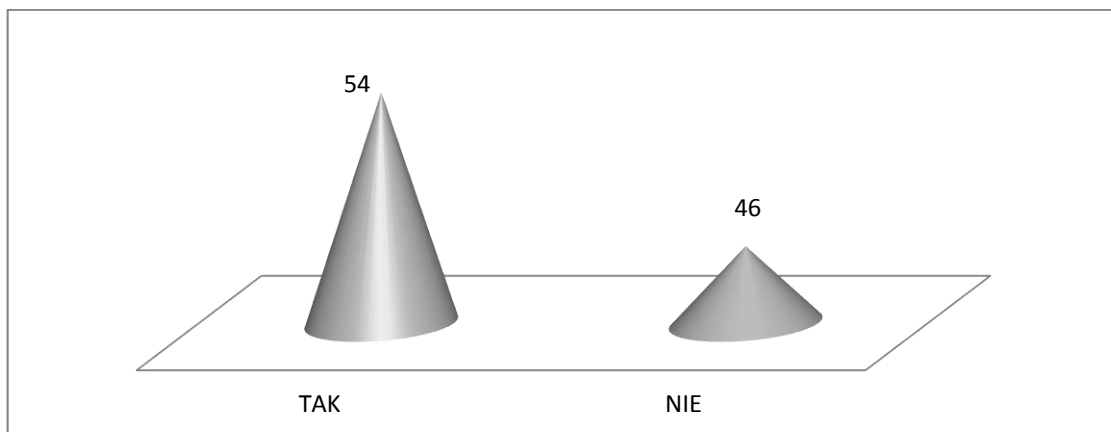

Poniżej w formie wykresów przedstawiono wyniki odpowiedzi na poszczególne pytania zawarte w ankietach. Wszystkie liczby w wykresach obrazują % odpowiedzi w stosunku do wszystkich ankiet.

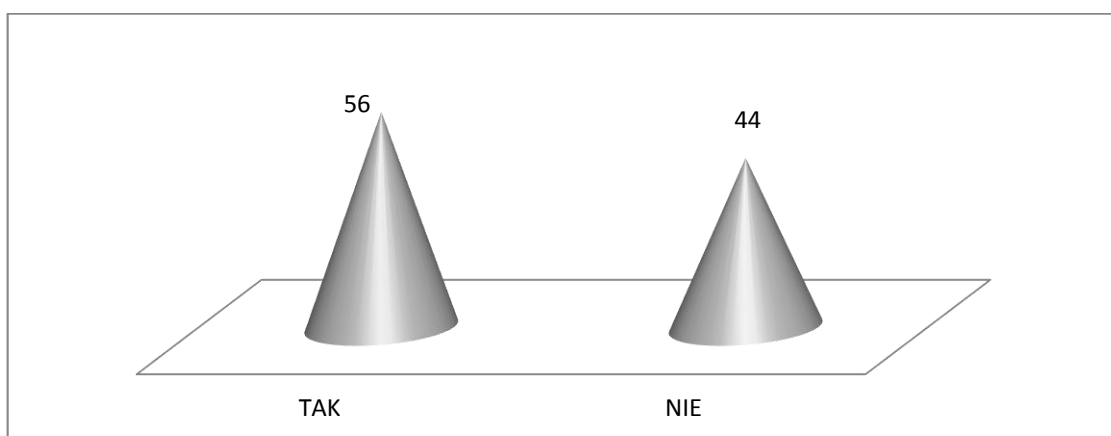
1. Co według Ciebie znaczy słowo „Przemoc”? (można było udzielić kilku odpowiedzi)

2. Czy zetknąłeś się z przemocą w rodzinie lub byłeś świadkiem stosowania przemocy w rodzinie?

3. Czy sprawcą przemocy jest osoba należąca do Twojej rodziny, ewentualnie wspólnego gospodarstwa domowego (np. brat, mąż, żona, konkubent, matka, itp.)?

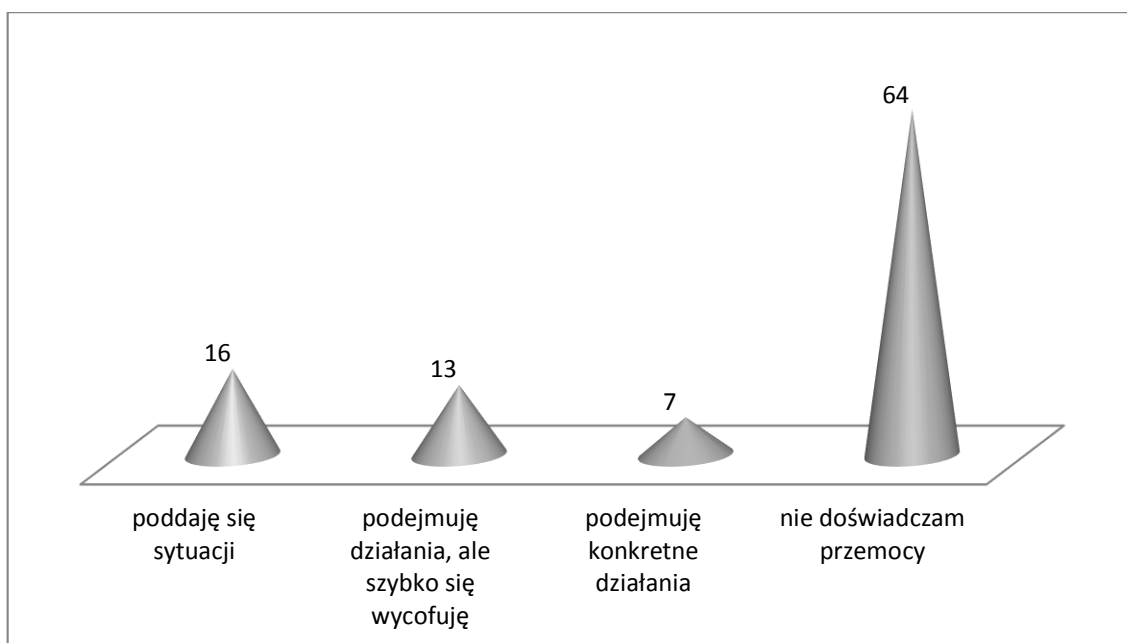

4. Poniżej przedstawiono różne formy przemocy jakie mogą mieć miejsce w rodzinie. Proszę odpowiedzieć twierdząco, gdy miały one miejsce

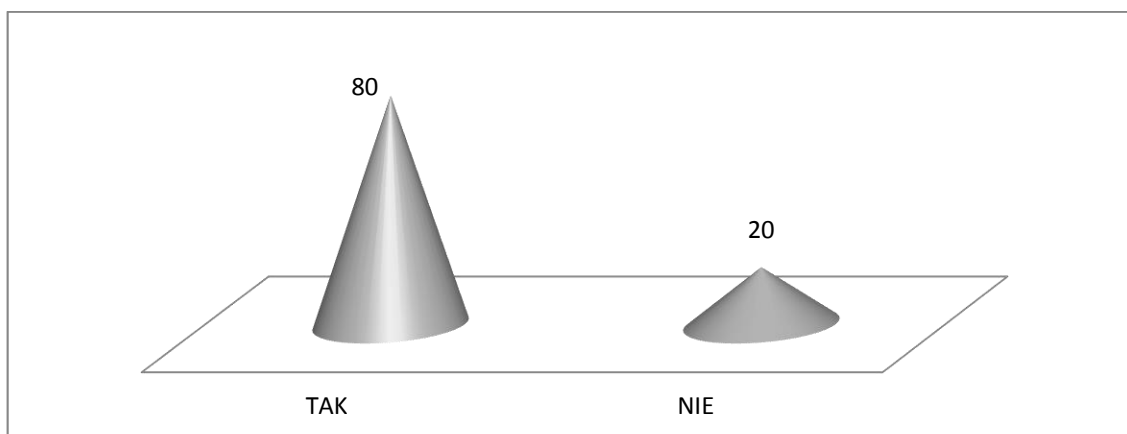
Czy zdarza się, że ktoś bliski wobec Pana /i lub innych osób wspólnie zamieszkających stosuje poniższe zachowania?		TAK (w %)
1	Zabiera pieniądze, każe o nie prosić, lub nadzoruje wydatki?	15,22
2	Obraża, obraża wyzwiskami, przekleństwami?	32,61
3	Nadmiernie kontroluje kogoś z członków rodziny (co robi, gdzie wychodzi i z kim się spotyka)?	28,26
4	Zakazuje kontaktów z rodziną i znajomymi?	19,57
5	Wyrzuca z domu?	13,04
6	Zmusza do robienia rzeczy, które są uwłaczające, poniżające?	4,35
7	Zawstydza w obecności innych?	15,22
8	Zadaje ból fizyczny ?	8,70
9	Wyśmiewa opinie, poglądy, sposób wypowiedzi?	23,91
10	Stale narzuca swoje zdanie, rozkazuje, wydaje polecenia?	36,96
11	Skłania do kontaktów seksualnych wbrew woli?	2,17
12	Grozi, że wyrządzi krzywdę, zabije Ciebie lub Twoich bliskich?	4,35
13	Stale oskarża o coś co nie miało miejsca , np. zdradę?	17,39

14	Niszczy własność, nie pozwala na posiadanie czegoś wyłącznie dla siebie?	6,52
15	Zmusza do ciężkiej pracy ponad siły?	10,87
16	Wyśmiewa wygląd, stale krytykuje?	19,57
17	Odmawia pieniędzy na zaspokojenie podstawowych potrzeb?	6,52
18	Obwinia o własne agresywne zachowanie?	21,74
19	Zaprzecza, iż stosuje przemoc wobec Ciebie lub pozostałych domowników, twierdząc, że to wszystko dla Waszego dobra?	21,74
20	Obwinia stale o wszystko co złe, własne niepowodzenia?	23,91

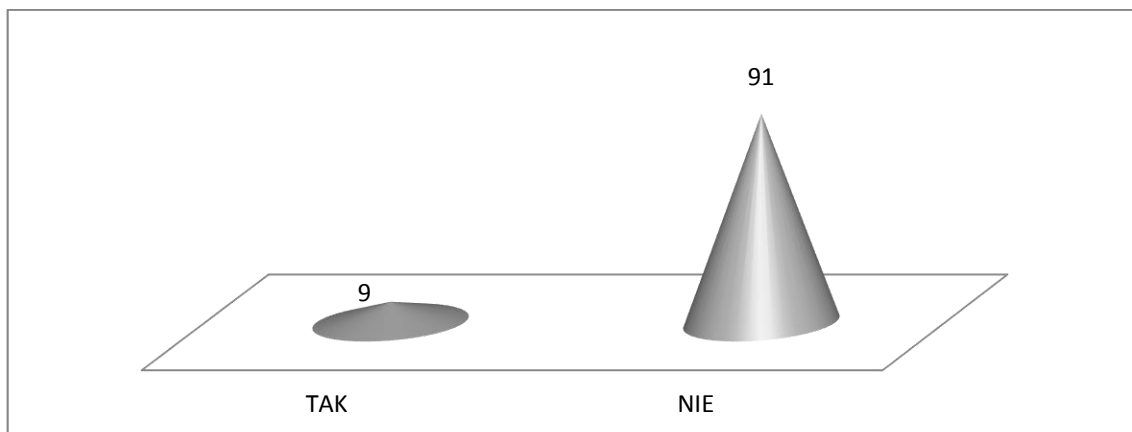
5. Twoja reakcja na przemoc

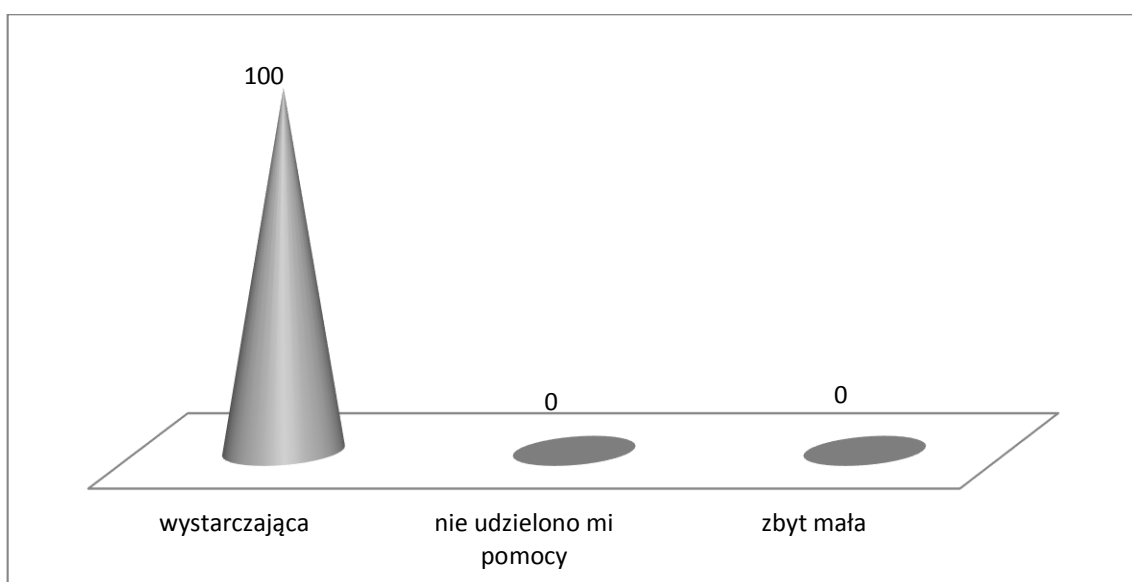
6. Czy wiesz gdzie szukać pomocy, kogo poinformować w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie lub w sytuacji, gdy jesteś świadkiem jej stosowania?

7. Czy korzystałeś z pomocy instytucji mających na celu zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie?

8. Czy udzielona pomoc według Ciebie była?

Z analizy ankiet wśród osób dorosłych wynika, że ponad połowa ankietowanych (54%) zetknęła się z przemocą w rodzinie lub była świadkiem jej stosowania. Do najczęstszych zachowań przemocowych należą: stałe narzucanie swojego zdania, rozkazywanie, wydawanie poleceń (36,96%); obrażanie, obrzucanie wyzwiskami, przekleństwami (32,61%), nadmierne kontrolowanie (28,26%). Sprawcą przemocy w 56% była osoba należąca do rodziny. 80% ankietowanych posiada wiedzę, gdzie może zwrócić się o pomoc w sytuacji kiedy doznaje przemocy lub jest świadkiem jej stosowania. Bardzo niepokojącą sytuacją jest fakt, że tylko 9% z osób, które doznało przemocy w rodzinie zwróciło się o pomoc do różnych instytucji. Widać, że jest to problem wstydliwy, o którym trudno rozmawiać, dlatego tak ważne jest edukowanie społeczeństwa w tym zakresie. Należy mówić o tym co to jest przemoc, jakie są skutki prawne jej stosowania, że nie należy biernie jej się poddawać oraz wskazać miejsca gdzie osoby pokrzywdzone mogą ubiegać się o wsparcie. W 2014 roku wydano informator „Stop przemoc”, który został opracowany przez MGOPS w Więcborku. Osoby, które zwróciły się o pomoc do różnych instytucji w 100% uważają, że udzielone im wsparcie było wystarczające. Wśród osób doznających przemocy tylko 7% podjęło konkretne działania, aby tę przemoc zatrzymać, 13% podejmuje działania, ale bardzo szybko się z nich wycofuje a 16% biernie poddaje się sytuacji. Osoby, które doświadczają przemocy (niekiedy przez kilka lub kilkanaście lat) tracą poczucie własnej wartości, siły do przezwyciężenia problemów, czy też utraciły wiarę, że można coś zmienić w życiu. Proces zmian zachodzi u nich powoli, bardzo często wycofują się z podejmowanych działań. Pracujący z osobami doświadczającymi przemocy muszą wykazywać się dużym zrozumieniem problemu i cierpliwością.

Pod żadnym pozorem nie można obwiniać ich, że wycofują się z konkretnych działań, należy je wspierać i pokazywać różne drogi wyjścia z sytuacji. To one muszą podjąć konkretną decyzję, ale muszą być do tego gotowe. Osoba udzielająca wsparcia powinna być zawsze obok, służyć radą, pomocą, a nie przejmować inicjatywy. Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja zagrożenia zdrowia i życia. W takim przypadku osoby pomagające reagują natychmiastowo nawet wbrew woli osoby zagrożonej.